

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 6 OCTOBER 1920

No. 249

INHOUD

HET VRAAGSTUK DER INTERNATIONALE CREDIETVERLEENING (Voorstel—Ter Meulen) door Prof. Mr. G. W. J. Bruins	Biz.	861
Socialisatie van den Steenkolenmijnbouw. (Nieuwe voor- stellen) II door Prof. Ir. Is. P. de Vooys		864
Bantoesch Zelfbestuur door Mr. J. D. van Ketwich Verschuur		866
Het Muntverslag 1919 door Mr. A. Spanjer		867
Londensche Correspondentie		871
AANTEKENING:		
Het Vraagstuk der Internationale Credietverleening (Uit het Memorandum—Bruins)		873
MAANDCIJFERS:		
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam		875
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN		876—882
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	
Bankstaten.	Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

4 OCTOBER 1920.

De vraag naar geld bleef de afgelopen berichts-
week weder tamelijk sterk aanhouden. De noteeringen
voor particulier disconto waren dan ook iets vaster,
meestal moest weder 4½ pCt. betaald worden. Ook
callgeld was flink gezocht, terwijl het aanbod uiterst
gering was. In de prolongatienoteering kwam daaren-
tegen niet veel verandering. In het begin der week
iets vaster geopend, kwam er later eenige ontspan-
ning, zoodat tenslotte weder 4 pCt. genoteerd werd.

* * *

De wisselkoersen bleven de afgelopen week vrij
stationnair. Uitzondering maakten Londen en Skan-
dinavië. Londen was in het midden der week plot-
seling sterk aangeboden, waardoor een daling van on-
geveer 1 pCt. ontstond, die echter daarna weder groot-
endeels werd teniet gedaan. Van de Skandinavische
wissels was vooral Christiania zeer onzeker. Op be-

richt van het afsluiten van een leening in New York,
oplopend van 43.30 tot 45.85, was Zaterdag het aan-
bod weder overwegend, zoodat de koers in een enkel
uur weder ruim f 1,— terugliep.

LONDEN, 2 OCTOBER 1920.

In aansluiting aan de vorige week bleef geld in de
afgelopen week schaarsch. Gedurende de geheele
week moest de hulp van de Bank of England inge-
roepen worden; op den laatsten dag kon echter door
dividend-stortingen en het vervallen van groote
posten schatkistwissels de schuld aan de „Old Lady”
geheel afgelost worden. Daggeld bleef echter op het
hooge peil van 6—6½ pCt., terwijl 7-daags-geld op
dezelfde koers gedaan werd.

In de discontomarkt ging wegens de onzekere posi-
tie van de geldmarkt zeer weinig om. Conversie van
October-wissels in December-schatkistwissels bij de
centrale instelling hield bij de maandwisseling op.
Prijzen voor 2-, 3-, 4- en 6-maands-wissels waren eer-
der lager en dit papier werd verhandeld op 6¹¹/₁₆, 6¹¹/₁₆,
6⁷/₈—¹⁵/₁₆ en 6⁷/₈—¹⁵/₁₆ pCt. resp.

HET VRAAGSTUK DER INTERNATIONALE CREDIETVERLEENING.

Voor Nederland is de afgelopen week ter Brussel-
sche Conferentie wel een zeer goede week geweest.
Als Vice-President der Conferentie heeft Mr. Visse-
ring op het hem toegewezen terrein eene uitvoerige en
met groote aandacht gevolgde redevoering gehouden,
welke, al laat zij op meer dan een belangrijk punt
mogelijkheid van meeningsverschil, op de frissche en
pakkende wijze, waarvan de spreker het geheim bezit,
de Conferentie opnieuw den ontzaglijken omvang
der problemen op het gebied van muntwezen en wis-
selkoersen, waar de wereld thans voor staat, heeft
doen beseffen. Zaterdag is hierop de heer Ter Meulen
gevolgd met een redevoering, die wellicht voor het
practisch resultaat der Conferentie beslissend kan
zijn.

Dat dit praktisch resultaat zou hebben te liggen
op het gebied der internationale credietverleening
stond van tevoren vast. Juist op dit gebied echter was
er tot dusver weinig reden tot optimisme. Wel waren
in verschillende landen denkbeelden geopperd en door
het Secretariaat van den Volkenbond met vlijt ver-
zameld, doch de bestudeering van paper XII, waarin
deze denkbeelden waren samengebracht, moest bij den
lezer een zeker gevoel van teleurstelling achterlaten.
Het eenige wezenlijk doordachte schema was tenslotte
het plan voor een grootsch opgezette internationale
Bank, ingediend door den Belgischen Minister-Pre-
sident Delacroix, een plan, dat ongetwijfeld zijn mé-
rites heeft, doch, waarvan — naar van tevoren ver-
wacht kon worden — al spoedig bleek, dat de wezen-

lijke doorvoering nauwelijks mogelijk kon worden geacht.

Het plan thans door den heer Ter Meulen ontvouwd in een redevoering, waarvan de vertaling op deze enkele inleidende woorden volgt, gaat uit van een gansch anderen opzet. Geen wereldinstelling, haastig ineengezet op zwak fundament, maar aansluiting aan het bestaande en groeiende. Bevordering van het herstel der normale credietverhoudingen van voorheen, overlating van de credietverleening zelve aan het particulier initiatief en aan de kringen van handel en bankwezen, wier domein zulks totdusver was, concentratie daarentegen op de vraag, hoe de extrarisco's, die in de gedesorganiseerde internationale verhoudingen van thans besloten liggen, zooveel mogelijk ondervangen kunnen worden.

Deze beginselen, dezelfde, die ook schrijver dezes in zijn voor de Conferentie opgesteld Memorandum mocht uiteenzetten¹⁾, zijn door den heer Ter Meulen belichaamd in een concreet schema, dat in zijn woorden duidelijk en scherp naar voren treedt. Nieuwe organisaties, die van hen, door wier handen totdusver de internationale goederenhandel en de internationale credietverleening liep, de taak zullen overnemen, worden door hem niet voorgesteld. Importeur en exporteur zullen als voorheen hebben samen te werken. Slechts worden als extra zekerheid, in de eerste plaats voor het koersrisico, door speciale belastingen gedekte obligaties van de Regeering van het credietbehoevend land ontworpen, welke obligaties door die Regeering aan haar importeerenden landgenoot zullen worden terleen verstrekt, waarna deze de obligaties op zijn beurt aan den vreemden exporteur, wiens crediet hij geniet, in onderpand geeft. Alles onder medewerking en toezicht eener door den Volkenbond in te stellen Centrale Commissie.

Uit de verdere uitwerking, die in de rede gegeven wordt, blijkt dat aan de Regeering van het credietnemend land een groote plaats wordt toegekend. Zoo spoedig de importeur niet aan zijn verplichtingen voldoet, treedt automatisch zijne Regeering in zijn plaats. Executie geschiedt op haar obligaties; tot dekking dezer obligaties worden belastingen of andere inkomstbronnen verbonden. Of de Regeering de inning dezer belastingen — b.v. invoerrechten — en het beheer over de overige verpande inkomstbronnen aan de ontworpen Internationale Commissie zal hebben af te staan of niet, zal van de omstandigheden afhangen. Dat intusschen deze eisch, die de herinnering aan Turksche en Grieksche leeningen wakker roept, aan de zwakkere broeders onder de Staten van Europa gesteld zal worden, ligt wel voor de hand. Met de belangrijke rol, die aan de Regeering wordt toebedeeld, hangt ook samen, dat de importeur niet in de eerste plaats aan den vreemden exporteur zekerheid stelt, doch dat hij deze zekerheid geeft aan zijne Regeering, van wie hij de obligaties tenleen krijgt.

Misschien mag de vraag worden gesteld of in dit opzicht het schema niet wat te absoluut is? Zijn de Gouvernemenen juist van de landen, die het meest crediet behoeven, geheel afgezien nog van mogelijke op die Gouvernemenen rustende verplichtingen uit de verschillende vredesverdragen, wel een zoo begeerenswaardig schuldenaar? Zullen niet vele exporteurs er prijs op stellen, dat de credietbehoevende importeur in de eerste plaats aan hen alle zakelijke en verdere zekerheid stelt, die hij of zijn organisatie in staat is te geven, waardoor de extra garantie van zijn Gouvernement, die stellig niet vervallen mag, een meer subsidiair karakter krijgt?

Hoe dit evenwel zij, deze en dergelijke vragen van uitwerking gaan buiten de kern van het vraagstuk om. Hoofdzaak is dat thans de Conferentie een concreet plan voor zich heeft liggen, dat beloften van uitvoerbaarheid in zich bevat, die aan wat totdusver

aan de Conferentie werd voorgelegd, te zeer ontbraken. Natuurlijk kan de verdere behandeling ter Conferentie op verschillende punten tot wijzigingen leiden. De beginselen, waar het voorstel van uitgaat, schijnen evenwel de juiste.

B.

De heer Ter Meulen ving zijn op Zaterdag 2 October op de Brusselsche Conferentie gehouden rede aan met een woord van hulde aan den Vice-President voor deze materie, den heer Celier, en aan den heer Delacroix voor de beschouwingen, den dag te voren door beiden aan het vraagstuk der internationale credietverleening gewijd. Daarna vervolgde de heer Ter Meulen:

„Wanneer, als resultaat van de besprekingen dezer Conferentie, eenig denkbeeld voor de oplossing van het credietvraagstuk door ons aan den Raad van den Volkenbond zal kunnen worden voorgelegd, dan zal het eerste doel van zulk een schema, naar mijne meening, moeten zijn de verschaffing van de best mogelijke zekerheid. Want zonder goede waarborgen zal het, naar ik vrees, ijdel zijn te verwachten, dat credieten verstrekt zullen worden in die gevallen, waar zij het meest noodig zijn. Landen, waar belangrijke gedeelten der bevolking in gevaar verkeerden om te komen bij gebrek aan de eerste levensbehoeften, kunnen wellicht nog in speciale gevallen gelegenheid vinden credieten te verkrijgen van de Regeeringen van landen, waar de levensomstandigheden meer normaal zijn. Het verschaffen van deze soort van credieten staat evenwel geheel buiten de grenzen van commercieele overwegingen en de motieven, welke tot deze credieten leiden, zijn uitsluitend van een algemeen menschelijk of politiek karakter. Bezwaarlijk kan men echter verwachten, dat kooplieden en exporteurs bereid zullen zijn hun kapitaal te riskeeren in daden van liefdadigheid. Ten einde de industrie weer op de been te helpen, de productie op te voeren en bij te dragen tot het herstel van de verwoeste streken in landen, waar de oorlog gewoed heeft, moet een geheel ander type van credietoperaties naar voren komen, gebaseerd op gezonde economische beginselen en voor hen, die deze credieten verschaffen, geen grooter risico medebrengend dan een verstandig handelsman op zich zal willen nemen. Waar de tijden voorbij zijn, dat Regeeringen anders dan in geval van feitelijke ellende credieten zullen verschaffen — iets waarop in onduidelijke termen in de officieele uitingen van de hoogste financieele autoriteiten van de Vereenigde Staten en Engeland gewezen is — zou het schema zich in de eerste plaats moeten toelagen op het bevorderen van particuliere credieten, met als uitzondering de mogelijkheid van regeeringscredieten, ingeval in het land in kwestie het artikel, dat het object der credietovereenkomst uitmaakt, gemonopoliseerd of genationaliseerd is.

Wat naar mijne meening thans noodig is, is dat in de landen, welke op het oogenblik aan crediet behoefte hebben en bereid zijn van een dergelijk schema deel uit te maken, een „reservoir” van subsidiaire garanties in het leven wordt geroepen, uit welk reservoir kan worden geput, naarmate door kooplieden en exporteurs uit vreemde landen credieten verschaft worden. Het schema zou zich moeten onthouden van ingrijpen in bestaande handelsorganen; het zou den importeur in het eene land moeten toestaan zijn aankopen te doen bij den exporteur in een ander land en zou den kooplieden, die door hun ervaring beter voor deze taak geschikt zijn, dan wie ook, de gelegenheid moeten laten hun zaken ongehinderd voort te zetten.

Een van de voornaamste bezwaren, welke op het oogenblik aan het geleidelijk hervatten van vroegere handelsmethoden in den weg staan, is het gebrek aan vertrouwen van de zijde van verkoopers in het eene land in de mate, waarin koopers in het andere land in staat zullen zijn te voldoen aan de verplichtingen, die aanvaard moeten worden, zoo spoedig aankopen op andere voorwaarden geschieden dan die van contante betaling. En dit tekort aan vertrouwen is, in den regel, niet te wijten aan eenig wantrouwen in de solvabiliteit van den vreemden koper zelf, doch aan de vrees, dat hij in de onmogelijkheid zal zijn aan zijn verplichtingen te voldoen in een andere muntsoort, dan die van zijn eigen land, als gevolg van de verdere daling in de waarde van de landsmunt. Wanneer wij erin slagen een systeem te vinden, waarbij verkoopers zich practisch gesproken zeker gevoelen van betaling in de muntsoort van hun eigen land, zoo spoedig de termijn van betaling daar is, dan ben ik zoo stoutmoedig te gelooven, dat langs de verschillende normale handelskanalen, de zaken weer beginnen zullen en tot ontwikkeling zullen komen, geleidelijk

¹⁾ De betrekkelijke paragrafen uit het memorandum worden in een aantekening in dit nummer weergegeven.

natuurlijk, zeer geleidelijk, maar met verloop van tijd in toenemenden omvang.

Het wil mij toeschijnen, dat enkel een credietplan, dat van de volgende beginselen uitgaat, onder de tegenwoordige omstandigheden overweging waard is:

1. Het plan behoort particuliere exporteurs in het eene land in de gelegenheid te stellen aan particuliere importeurs in het andere land te verkoopen;

2. Het moet geheel en al afgescheiden worden gehouden van ieder ander plan, dat de uitgifte bedoelt van internationale regeeringsleeningen, voor welk doel dan ook, en moet niet omvatten een poging de wisselkoersen te stabiliseeren of eenig ander op zichzelf zeer nuttig doeleind na te streven, voor welks verwezenlijking de tijd naar mijn oordeel nog niet rijp is;

3. De te verstrekken credieten behooren te worden verzekerd door de opbrengst van belastingen of andere inkomsten, terzijde gelegd door de regeering van het land van den importeur ten behoeve van deze credieten.

Om tot mijn concrete voorstellen te komen, zou ik, in den breede gesproken, een plan willen voorstellen opgebouwd op de volgende algemeene beginselen.

* * *

Eene Commissie, welke ik zal noemen de Centrale Commissie of C. C. bestaande uit financieele deskundigen van naam, wordt benoemd door den Volkenbond ten einde het toezicht te houden op de regelingen, welke getroffen worden met de landen, die aan het stelsel deel wenschen te hebben.

De Regeeringen der landen, wier importeurs behoefte aan crediet hebben en die aan het stelsel wenschen deel te nemen, geven den wensch daartoe te kennen aan de Commissie en deelen haar den aard der waarborgen mede, die zij bereid zijn te verbinden als zekerheid voor de aan hare importeurs te verleenen credieten.

Na een onderzoek van de aangeboden waarborgen fixeert de Commissie in goudwaarde de grens, waartoe tegen deze waarborgen credieten mogen worden verstrekt.

Door de betrokken Regeering worden daarna obligaties uitgegeven, gegarandeerd door de verbonden belastingen of andere inkomsten, een rente dragend, door de bedoelde Regeering en de C. C. in onderling overleg te bepalen, en vervallend in b.v. 5 of 10 jaren, of misschien na een langere periode. Natuurlijk zou de vervaldag der obligaties niets te maken hebben met de periode, waardoor ieder afzonderlijk crediet verstrekt wordt. De periode, waarover de credieten zullen loopen, zal in ieder afzonderlijk geval door importeur en exporteur gezamenlijk worden vastgesteld.

De obligaties van deze uitgifte zullen uitsluitend worden gebruikt als subsidiaire zekerheid voor de credieten te verstrekken aan de importeurs van dit speciale land. Zij zullen betaalbaar moeten worden gesteld, voor hoofdsom en voor rente beide, in de muntsoort van het land van den exporteur of eenige andere muntsoort, welke exporteur en importeur zouden willen kiezen. Iedere obligatie wordt slechts in één muntsoort uitgegeven, maar er zal geen enkel bezwaar tegen bestaan, de obligatie uit te geven in de muntsoort van ieder land, waar het stelsel geldt.

De belastingen en andere inkomsten, verbonden voor de obligaties, zouden beheerd worden door het betrokken land zelf of door een speciale Sub-commissie, in ieder bijzonder geval ter beslissing der C. C. De leden dezer Sub-commissie zouden benoemd worden door de C. C. Mocht een land, dat zelf de inkomstbronnen, verbonden voor de obligaties, beheert, tekort schieten in het nakomen van een van zijn verplichtingen, dan wordt het beheer der verbonden belastingen of andere inkomsten oogenblikkelijk overgebracht naar een Sub-commissie.

De opbrengsten der verbonden belastingen of andere inkomsten behooren overgebracht te worden naar ieder der landen, wier exporteurs credieten onder het schema verstrekt hebben, naar verhouding van de totale credietbedragen van de exporteurs dier landen, terwijl dan uit deze gelden een bedrag zou worden ter zijde gelegd voor de betaling der vervallende coupons en de vorming van een sinking fund. Een mogelijk overschot, nadat voldoende gereserveerd is voor eventueel uit te loten obligaties, waarover nader, zou worden teruggeven aan de Regeering van het land, dat de obligaties heeft uitgegeven.

Een importeur in een gegeven land, die goederen van een exporteur in eenig ander land wenscht te koopen, zal beginnen met zich te richten tot de C. C. teneinde de toestemming der Commissie te verkrijgen, tot het importeeren dezer goederen tegen onderpand der obligaties, waarvan ik zooveen sprak. Deze toestemming wordt alleen gegeven

in het geval van levensbehoeften of grondstoffen, te importeeren ter verwerking en hieruitvoer als voltooid of half voltooid product.

Het tweede bedrijf is, dat de importeur met den exporteur alle details regelt aangaande de te verstrekken credieten, zoo b.v. de periode, waarvoor het crediet verstrekt wordt, den rentevoet, het bedrag van het onderpand, dat in dit geval bestaat in de nominale waarde der door den importeur te leveren obligaties zijner Regeering.

Daarna richt de importeur zich tot zijn eigen Regeering en leent van deze obligaties tot het bedrag en de waarde noodig tot dekking zijner transactie. Ieder afzonderlijk land moet op de wijze, waarop het dit het best acht, de voorwaarden regelen, waarop het deze obligaties aan zijn landgenooten wil ter leen geven. Mocht de Regeering dit wenschen, dan kan de importeur uitgenoodigd worden zekerheid te stellen voor het ter leen verkrijgen der obligaties. De aard deze zekerheid blijft een zaak tusschen den importeur en zijn Regeering.

Zoolang de voorwaarden, waaronder een crediet verleend is, regelmatig door den importeur worden vervuld, worden de coupons der obligaties, welke als onderpand in handen zijn van de exporteurs, in natura op den vervaldag aan den importeur teruggegeven. De importeur geeft op zijn beurt deze coupons aan zijn Regeering terug en de Regeering krijgt hierop weder de beschikking over de gelden, welke in het land van den exporteur berusten voor de betaling dezer speciale coupons. Wanneer het crediet is afgelopen en afbetaald, geeft de exporteur de verbonden obligaties aan den importeur terug, die deze op zijn beurt weder overhandigt aan zijn Regeering tegen vrijgave van de door hem gestelde zekerheid. De Regeering is vervolgens bevoegd deze obligaties opnieuw uit te leenen voor een nieuwe crediet-transactie.

Wanneer de importeur zijn verplichtingen jegens den exporteur niet mocht nakomen, dan biedt de laatste de door hem in pand gehouden obligaties in de eerste plaats aan de Regeering van den importeur aan, tegen betaling der onder het crediet uitstaande bedragen met de rente. Lost de Regeering het crediet niet af, zeg binnen 14 dagen, dan is de exporteur vrij het onderpand te verkoopen. Obligaties, welke als gevolg van een in gebreke blijven van den importeur en zijn Regeering, verkocht zijn, en als gevolg hiervan in omloop zijn gekomen, worden a pari uitgeloot zoo spoedig gelden beschikbaar komen. Fonds hiervoor wordt verkregen uit de meerdere opbrengst der inkomsten, welke voor de obligaties verbonden zijn, boven hetgeen benodigd is voor couponbetaling en sinking fund. Belangrijke bedragen zullen voor het doel beschikbaar zijn, aangezien slechts zeer geringe bedragen voor couponbetaling benodigd zullen zijn.

Een sinking fund voldoende om op den vervaldag 10 pCt. van de op eenig oogenblik uitstaande obligaties te dekken, zou voldoende zijn te achten.

Verschillende denkbeelden zijn te opperen teneinde de credieten door de exporteurs te geven te mobiliseeren, wanneer dit in eenig land wenschelijk mocht worden geoordeeld. De aard van dergelijke schema's zou natuurlijk in ieder land geheel ter beoordeeling staan van dat land.

Duidelijk moet begrepen worden, dat dit schema in geen enkel opzicht als een monopolie werkt. De handel tusschen de verschillende landen blijft geheel onbeperkt, voor zoover niet de betrokken Regeeringen den import of export van speciale goederen verbieden. Een exporteur is volkomen bevoegd aan een importeur te verkoopen zonder tusschenkomst der C. C., zonder zekerheid of tegen andere zekerheid, contant of op crediet. De exporteur kan echter geen obligaties in pand krijgen, tenzij het crediet gesanctionneerd is door de C. C. Zoo spoedig de algemeene toestand verbetert, zal er minder geneigdheid zijn van de zijde der importeurs zich tot de C. C. te wenden. Hoe spoediger dit het geval zal zijn, des te beter. Het crediet-schema is enkel bedoeld om transacties mogelijk te maken, welke langs anderen weg niet tot stand kunnen komen.

* * *

Het spreekt vanzelf, dat het bovenstaande niets is dan een zeer ruwe schets van het schema, dat mij voor den geest staat.

Ik zal de Conferentie niet met verdere details ophouden. Ik heb het in algemeene omtrekken weergegeven en zal, indien de Conferentie het de eer van een nauwkeuriger onderzoek in Commissie waardig acht, uiteraard gaarne aan deze Commissie alle details voorleggen, welke zij zal wenschen."

SOCIALISATIE VAN DEN STEENKOLEN- MIJNBOUW.

NIEUWE VOORSTELLEN. II.

Het Deutsche Kabinet heeft besloten zoo spoedig mogelijk een wetsvoorstel in te dienen tot de socialisatie der steenkolenmijnen op den grondslag der voorstellen van de socialisatie-commissie. Aldus het bericht van ongeveer 24 September j.l. Ondertusschen zijn die voorstellen ingediend bij den rijks-ekonomischen raad, en zal deze op 14 October a.s. daarover de eerste bespreking houden. In de Deutsche pers wordt op dezen eigenaardigen gang van zaken gewezen, waarbij tevens naar voren gebracht wordt, dat de wettige rijkskolenraad, die ook in de nieuwe voorstellen zoo'n groote rol speelt, geheel en al buiten deze besprekingen staat. Bovendien zitten in de socialisatie-commissie behalve een vertegenwoordiger van de mijnarbeiders en één van de mijn-beambten geen deskundigen op het gebied van mijnrecht en mijnbouw. Politieke aandrang tot haast schijnt eene beslissing zeer nabij te brengen.

Daarom is het van belang de voorstellen der socialisatie-commissie te leeren kennen. In het rapport der commissie¹⁾ nemen de voorstellen heel wat meer plaats in als de toelichting.

Niet ten onrechte zijn daarom de vroegere, zeer sterk argumenteerende, rapporten der meerderheid en der minderheid van Februari 1919 nog eens bij de publicatie afgedrukt. Daaruit kan men ten minste de beteekenis der socialisatie afleiden. De voorstellen der nieuwe socialisatie-commissie bestaan weer uit een meerderheids- en een minderheidsproject, doch in deze commissie zijn beide ongeveer even groot. Het zoogenaamde voorstel I (in de pers aangeduid als 't voorstel van Prof. Lederer) is geredigeerd als een wetsontwerp. Het voorstel II waarvan Rathenau de vader schijnt te zijn is geformuleerd in 15 stellingen. Door beide groepen is getracht het voorstel zóó te redigeeren, dat het voor zichzelf spreekt en geen eigenlijke toelichting meer noodig heeft. Vandaar dat de pers, die de beschouwingen der eerste socialisatie-commissie in extenso overnam, thans zich vrijwel tot de paragrafen en stellingen beperkt. Het rapport toch bevat ten eerste een lijst der leden van de socialisatie-commissie op 31 Juli 1920. In de inleiding worden enkele feiten medegedeeld, doch geen beschouwingen gehouden. Als een feit zonder meer wordt geconstateerd, dat alle leden een vergaande uitschakeling van kapitalistische winsten uit den mijnbouw noodig achten. Daarna zijn de groepen practisch aan 't werk gegaan. Groep I formuleerde de zoogenaamde „Vollsozialisierung“ door volledige onteigening. In de toelichting wordt eenerzijds betoogd, dat de „Zwangswirtschaft“ uit den oorlogstijd niets praejudiceeren mag voor de nieuwe „Gemeinwirtschaft“; anderzijds dat en waarom de bestaande wettelijke regeling (in 't vorig jaar onder den naam van socialiseering ingevoerd) niet voldoet. Groep II is blijkbaar ook begonnen met het redigeeren der stellingen, zoodat de toelichting geen op zichzelfstaand en veelzijdig betoog is geworden. Wat ter verdediging wordt aangevoerd dient grootendeels om te verontschuldigen, dat het voorstel van groep I niet aanvaard kan worden. Door de onteigening uit te stellen en geleidelijk uit te voeren, en ondertusschen de kolenproductie „doorzichtg“ te maken, hoopt de tweede groep de „sterkste en initiatief-rijkste leiders“ te kunnen behouden.

Het beste overzicht van de voorstellen geeft daarom de volledige vertaling, die thans hier volgt. Slechts zij nog aangeteekend, dat het eerste voorstel ondertekend is door de onafhankelijke sociaal-demokraten: Prof. Ballod en Kautsky, verder door de Professoren

¹⁾ Bericht der Sozialisierungskommission über die Frage der Sozialisierung des Kohlenbergbaues vom 31 Juli 1920. Anhang: Vorläufiger Bericht vom 15 Februari 1919 Verlag Hans Robert Engelmann, Berlin W. 15.

Lederer en Lindemann en door de meerderheids sociaal-demokraten Dr. Adolf Braun, door Dr. Kuczynski, directeur van 't Berlijnsche statistisch bureau, en door de sociaal-demokratische vertegenwoordigers der arbeiders Hue en Umbreit, en der beambten Kauffmann en Werner.

Het tweede voorstel is ondertekend door de bekende namen Rathenau, Dr. Melchior, v. Batocki, von Siemens, verder door de vertegenwoordigers der christelijke en z.g. Hirsch-Duncker'sche vakverenigingen Baltrusch en Neustedt, de twee vertegenwoordigers der na den oorlog ingestelde arbeidsgemeenschap van werkgevers en werknemers: Cohen en Kraemer, en ten slotte den bekenden Prof. Alfred Weber en den oud-sociaal-demokratischen minister Rudolf Wissell.

In een volgend artikel zal op de beteekenis der beide voorstellen nader worden ingegaan.

Voorstel I (Lederer):

Ontwerp van een kolenbedrijfswet.

§ 1. Tot een, een enkel geheel vormend bedrijfslichaam, de *Duitsche kolengemeenschap*, worden verenigd: alle gezamenlijke Duitse private en staatskolenmijnen — steen- en bruinkool — evenals de bedrijven ter vervaardiging van briketten, cokes en het winnen van die nevenproducten, welke bij het cokesproces in het bedrijf verkregen worden.

De Duitse kolengemeenschap is draagster van het kolenbedrijf, met daarbij ingesloten de genoemde nevenbedrijven.

§ 2. De Duitse kolengemeenschap is een publiekrechtelijk orgaan. Zij beheert in 't belang der gemeenschap alles wat den kolenmijnbouw betreft en de in § 1 genoemde bedrijven. Zij regelt den in- en uitvoer met inachtnaam van de door de daartoe aangewezen overheden voorgeschreven algemeene uit- en invoerbepalingen.

§ 3. Alle private en staatskolenmijnen en de in § 1 genoemde bedrijven worden tegen passende schade-loosstelling, en zoo noodig door onteigening in bezit genomen door de Duitse kolengemeenschap.

Deze heeft het uitsluitende ontginningsrecht. De rechten op onaangebroken kolenvelden moeten tegen schadevergoeding en zoo noodig door onteigening op haar overgedragen worden. Zij heeft het uitsluitend recht op de bedrijfsuitoefening van kolenmijnbouw en de in § 1 genoemde bedrijven.

Het onteigeningsprocédé en de grondslagen voor het vaststellen der schadevergoeding bij onteigening, worden door een afzonderlijke wet geregeld.

De bestaande regaalrechten en de kolendelvingrechten van den mijnbouw door de grondbezitters worden door een afzonderlijke wet opgeheven of op de kolengemeenschap overgedragen.

§ 4. De Duitse kolengemeenschap regelt haar zaken ter uitoefening van haar eigendomsrecht zelfstandig en beheert die op grond eener commercieele boekhouding. De overschotten vloeien, voor zover deze niet in overeenstemming met de rijksregering ter bevordering van het kolenbedrijf worden aangewend, in de rijkskas.

§ 5. De vaststelling der kolenprijzen behoeft de goedkeuring van de rijksregering.

§ 6. De organen van het Duitse kolenbedrijf zijn:

1. de rijkskolenraad (R.K.R.);
2. de rijkskolendirectie (R.K.D.).

§ 7. De rijkskolenraad bestaat uit 100 leden. Van de leden worden gekozen:

- 15 door de leiders der mijnbouwdistricten en der mijnbedrijven;
- 25 door de arbeiders der Duitse kolengemeenschap;
- 10 door de beambten der Duitse kolengemeenschap;
- 15 door de kolenverbruikende industrieën;
- 10 door de laatste verbruikers.

Als vertegenwoordigers van het algemeen belang worden door den rijksdag en door den rijks-ekonomischen-raad elk 5 leden aangewezen; 15 deskundige, d.w.z. technisch of ekonomisch ervaren leden, worden door den rijkskanselier benoemd.

Van de gekozen of benoemde leden mogen nooit meer als 8 rijks-, staats- of gemeentebeambte zijn.

Nadere bepalingen over de wijze van verkiezing voor de eerste en voor de latere verkiezingen worden door den minister van ekonomische zaken vastgesteld.

§ 8. Het lidmaatschap van den rijkskolenraad duurt 4 jaar met dien verstande, dat elk jaar $\frac{1}{4}$ deel der leden aftreedt.

§ 9. De rijkskolenraad stelt zelf een reglement van orde vast.

§ 10. De rijkskolenraad benoemt de rijkskolendirectie. Deze bestaat uit 5 leden, die geen leden van den rijkskolenraad moeten zijn. De leden worden door den rijkskolenraad voor 5 jaar benoemd. Zij kunnen ten allen tijde door een besluit van den rijkskolenraad, genomen met $\frac{2}{3}$ der stemmen naar de regelen van het reglement, ontzet worden.

Zij genieten een vast salaris.

§ 11. De rijkskolendirectie stelt een reglement van orde voor zichzelf vast, dat echter door den rijkskolenraad moet worden goedgekeurd.

§ 12. De rijkskolendirectie heeft een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter, wier bevoegdheden in 't reglement van orde geregeld worden. Zij zullen gemeenschappelijk vèrgaande volmachten voor zelfstandig optreden moeten verkrijgen.

§ 13. De voorzitter en de plaatsvervangende voorzitter van de rijkskolendirectie worden uit de leden dier directie aangewezen door den rijkskolenraad. Deze aanwijzing behoeft bevestiging door de rijksregering.

§ 14. De rijkskolendirectie voert de zaken der Duitsche kolengemeenschap op den grondslag van een jaarlijks bij den rijkskolenraad in te dienen bedrijfsplan naar de regelen van het reglement van orde voor den rijkskolenraad.

Deze moet aan de rijkskolendirectie zoodanige vrijheid van handelen en zulke bevoegdheden voor zelfstandigheid verleen, als voor een werkzame en resultaat belovende zakenleiding noodzakelijk zijn. Hiertoe behoort in 't bijzonder het recht zelfstandig onvoorziene en noodzakelijke uitgaven te doen, en in dringende gevallen tot aan een in het reglement vast te stellen grens geld te leenen. De rijkskolendirectie benoemt de leiders der mijnbouwdistricten, en na deze alsmede de bedrijfscommissies der betreffende mijnen gehoord te hebben, de leiders der mijnen en toebehoorende bedrijven.

§ 15. De rijkskolenraad heeft de opperleiding van het kolenbedrijf en de controle op de bedrijfsleiding door de rijkskolendirectie. In 't bijzonder is zijn goedkeuring noodig voor het oprichten van nieuwe bedrijven, stilleggen en samenvoegen van bedrijven, de begrenzing van de mijndistricten en der bedrijfseenheden, alsook voor het sluiten van collectieve arbeidscontracten (zie § 21) en het vaststellen van de prijzen der mijnproducten.

Verder heeft hij het door de rijkskolendirectie op te stellen bedrijfsplan goed te keuren.

§ 16. Het gebied van de Duitsche steenkolenmijnbouw met inbegrip van de in § 1 aangegeven bedrijven wordt in ongeveer 20 geografisch en ekonomisch samenhangende districten ingedeeld. De rijkskolendirectie kan uit doelmatigheidsoverwegingen enkele dezer bedrijven van de indeeling bij een district uitzonderen en onmiddellijk onder eigen beheer nemen.

§ 17. Elk district staat onder een directeur-generaal.

§ 18. De directeuren-generaal en de directeuren van mijnen en andere bedrijven worden contractueel voor een aangegeven tijd aangesteld. Zij genieten vast salaris en bijzondere toelage naar de uitkomst der

bedrijfsresultaten met inachtnaam van de daarvoor in het private bedrijfsleven gebruikte percenten.

§ 19. De rijkskolenraad heeft het recht de kolengroothandel in een gemeenschapsrechtelijken vorm te regelen. Onteigeningen geschieden tegen schadevergoeding. Proces-orde en beginselen worden door een afzonderlijke wet bepaald.

De verdeling van huisbrand is de taak der gemeenten, die zich hiertoe kunnen bedienen van coöperaties of van den kleinhandel.

§ 20. Uit- en invoerhandel van kolen en producten der in § 1 genoemde bedrijven worden door de rijkskolendirectie geleid, die zich hiertoe van de bemiddeling door kooplieden kan bedienen.

§ 21. Loon- en arbeidsvoorwaarden zijn tusschen de rijkskolendirectie en de betreffende vakverenigingen van arbeiders en beambten overeen te komen.

De betaling van arbeiders en beambten bestaat uit een vast bedrag en uit premien afhankelijk van prestatie. Voor technische beambten is de bedrijfsuitkomst, voor administratieve beambten en voor de arbeiders is de totaal-prestatie van het district aan de premieberekening ten grondslag te leggen.

§ 22. Voor 't gebied van elke mijn of elk bedrijf als bedoeld in § 1, wordt een bedrijfsraad en eene bedrijfscommissie gevormd naar de voorschriften der Bedrijfsradenwet van 4 Februari 1920. De bedrijfscommissies van een district (district van een directeur-generaal) kiezen een districtsraad, die uit 5 leden bestaat met minstens één vertegenwoordiger der technische en commercieele beambten.

De districtsraden hebben hun spits als rijkscommissie in de arbeidersvertegenwoordigers van den rijkskolenraad. De bevoegdheden van dit vertrouwenslichaam worden, voor zoover ze boven de bedrijfsradenwet uitgaan, door een collectieve arbeidsovereenkomst vastgesteld.

§ 23. De verhouding van de vertegenwoordiging van den mijnbouw tot de algemeene wettelijke bedrijfsvertegenwoordiging wordt door den minister van ekonomische zaken, den rijks-ekonomischen raad gehoord, bij verordening geregeld.

§ 24. De rijksregering moet, alvorens hare bevoegdheden krachtens § 4, 5 en 13 uit te oefenen, den rijks-ekonomischen raad hooren.

Voorstel II (Rathenau).

15 Stellingen.

I. De opperste technische en ekonomische leiding van de steen- en bruinkolenmijnen, evenals van de bedrijven handelende met door de wet te bepalen kolenproducten, gaat op den rijkskolenraad over.

Hij oefent zijn functie uit door eene door hem te benoemen kolendirectie. De rijkskolenraad vormt deskundige commissies ter bespreking van technische en sociaal-politieke vragen, vooral:

- a. een technisch-ekonomische commissie voor kolenproductie;
- b. een technische commissie voor kolenverbruik;
- c. een sociaal-politieke commissie.

Het tijdstip van de algeheele overgang van den mijnbouw op het gemeenschapsbedrijf door de in II en V aangegeven oplossing, wordt in de wet bepaald.

De geografische syndikaten worden als verkoopbureaux aan den rijkskolenraad verbonden.

II. De rijkskolenraad neemt de functie op zich van een centraal syndikaat. Aan hem is opgedragen de algeheele kolenproductie tegen zelfkosten te leveren. Met elken producent wordt individueel verrekend.

III. De zelfkosten worden doorlopend statistisch en definitief door de afsluitingsbalans berekend.

IV. Om dit mogelijk te maken, moet iedere productieplaats, voor zoover zij geen rechtspersoon is, een zoodanige afzonderlijke boekhouding invoeren, als ware zij een rechtspersoon.

V. De beginselen voor het berekenen van activa en passiva op de inventarisatie-balans worden door de wet bepaald.

Deze balansen worden voor alle afzonderlijke bedrijven gecontroleerd naar deze beginselen door den rijkskolenraad en vereischen goedkeuring van den rijks-ekonomischen raad. De waardebeplating der activa moet passend zijn, andere passiva dan die welke uit de ontwikkeling van het bedrijf voortkomen, mogen niet opgevoerd worden.

VI. Alle overeenkomsten met verbonden bedrijven, in 't bijzonder die welke kolen verder verwerken, vereischen de goedkeuring van den rijkskolenraad. Zoodanige overeenkomsten die voor deze verder-verwerkende industrieën een levenskwestie vormen, of van algemeen belang zijn, moeten aangehouden worden.

De verrekening geschiedt door den rijkskolenraad. Wat betreft producten die in het bedrijf opgenomen zijn voor de veredeling van de brandstof, gelden analoge bepalingen voor den verkoop en voor het betrekken door verder-verwerkende ondernemingen.

VII. De zelfkosten bevatten behalve de uitgaven in geld passende procenten voor afschrijving en reserve.

Naarmate van de periodiek te bepalen, daadwerkelijk gedane geldbetalingen, vindt een grondprijs-afrkening plaats. De definitieve zelfkostenprijs wordt door het opmaken van de balans aan 't eind van 't jaar bepaald.

Gelijkmatige vaststelling van den termijn voor 't afsluiten van 't boekjaar.

VIII. Uit de aan producenten te vergoeden zelfkosten wordt de kostprijs door den rijkskolenraad berekend. Op dezen kostprijs komen de verkoopstoeslagen, die naar door den rijkskolenraad vast te stellen beginselen periodiek bepaald worden.

IX. De verkoopstoeslagen leveren na aftrek van de verkoopsonkosten de door den rijkskolenraad gemaakte winst.

Deze winst zal op zijn minst zoo hoog berekend worden, dat daaruit de volgende vergoedingen betaald kunnen worden:

- a. de noodige bedragen voor rente en aflossing van de contractueele schulden der ondernemingen;
- b. de onkosten voor rente en aflossing van de door den rijkskolenraad bepaalde of goedgekeurde beleggingen;
- c. rente voor het in de bedrijven belegde en verantwoordelijke kapitaal;

De rente die aan elk bedrijf toekomt wordt op grond van wettelijke regelen en onder inachtnaam van de tegenwoordige rentabiliteit der enkele bedrijven, eens voor goed door den rijkskolenraad berekend, en door den rijks-ekonomischen raad goedgekeurd.

d. loopende premien voor hogere en goedkoopere productie.

Deze premien worden zoowel aan de bedrijven als aan hun personeel vergoed. De beambten zijn door bedrijfspremiën, de arbeiders door premien op het totaal nuttig effect in 't district in de algeheele mijnproductie te betrekken.

- e. een delgingspercentage op grond van XV;
- f. zoodanige vergoedingen of prijskortingen in 't gemeenschaps- of algemeen belang, die de rijkskolenraad onder goedkeuring van den rijks-ekonomischen raad vaststelt.

X. Uitbreidingen en verbeteringen van het bedrijf kunnen door den rijkskolenraad geëischt en door het bedrijf aangevraagd worden.

In het bijzonder kan de rijkskolenraad uitbreiding en verbetering verlangen wanneer een bedrijf technisch en bedrijfsmatig achterlijk blijft, in zover niet tot stillegging, isamenvoeging of aankoop (XII) besloten wordt.

XI. 1. Eischt de rijkskolenraad uitbreidingen of verbeteringen, dan worden aan de onderneming de daarvoor noodige middelen ter beschikking gesteld. Voor deze worden als in IXb is aangegeven rente en aflossing berekend.

2. Vraagt de ondernemer uitbreidingen of verbete-

ringen, dan beslist de rijkskolenraad over de goedkeuring. Voor 't geval van goedkeuring staat het hem vrij ingevolge 1 de noodige middelen aan den ondernemer ter beschikking te stellen, of het fourneeren daarvan aan den ondernemer over te laten. In dit geval ontvangt de ondernemer rente en aflossing als in IXb; bovendien kan hem in gevallen van bijzondere volkshuishoudkundige nuttigheid een toeslag op de kapitaalrente (IXc) verleend worden.

XII. Wordt de door den ondernemer aangevraagde uitbreiding of verbetering niet toegestaan, zoo is het bedrijf toch gerechtigd de middelen op eigen rekening en risico aan te wenden. Leidt dit tot een aantoonbare productieve verbetering, verhoogde of goedkoopere productie, die in verhouding tot den omvang volkshuishoudkundige voordeelen brengt, dan kan het bedrijf-aanspraak maken op:

1. rente en aflossing als in IXa;
2. premie als in IXd, eventueel naar een verhoogd percentage.

XIII. Op grond van volkshuishoudkundige nuttigheid kan de rijkskolenraad tegen passende schade-loosstelling enkele bedrijven stilleggen of samenvoegingen bevelen, en bedrijven uit de vrije hand of door onteigening verwerven om er een andere bedrijfsregeling in te voeren.

XIV. Het ontginnen van nieuwe kolenterreinen door particuliere ondernemers is verboden. De rijkskolenraad kan het ontsluiten van nieuwe kolenvelden ter hand nemen, en tot dit doel rechten op dergelijke velden onteigenen. Wanneer op volkshuishoudkundige gronden dergelijke nieuwe bedrijven aangesloten worden aan bestaande bedrijven, wordt een besluit van den rijkskolenraad met $\frac{2}{3}$ stemmen vereischt.

XV. Het delgingspercentage dat volgens IXe aan de bedrijven zal worden betaald, moet zoo berekend worden, dat na afloop van een door de wet te bepalen overgangstermijn alle mijnen in 't bezit van den rijkskolenraad overgaan.

Is. P. DE VOOYS.

BANTOESCH ZELFBESTUUR.

Tot op de verste kusten heeft de deining van de door den storm van den oorlog opgezweepte golven zich doen gevoelen en zoo is het geen wonder, dat ook de zwarte bevolking van het tot het Britsche imperium behorende Zuid-Afrika den invloed ervan heeft ondergaan en er op heeft gereageerd. Met eigen oogen zijn tal van de primitieve gekleurde bewoners van het sub-continent er van getuigen geweest hoe de „witman" oorlog voert tegen zijn eigen bloed; in Europeesche steden hebben zij kennis gemaakt met het bezinsel van de bevolking en het spreekt vanzelf, dat hun eerbied voor het overheerschende ras er niet door is gestegen. Nu is de regeling van de verhouding tusschen de blanke en de zwarte bevolking het probleem, waarvan de oplossing in moeilijkheid alle andere in de Unie van Z. A. overtreft. President Kruger moet dit in zijn tijd reeds onoplosbaar hebben genoemd. De Bantoe is een mannelijk, krachtig en vruchtbaar ras, in de Unie ongeveer viermaal zoo talrijk als het blanke en uit haren aard voor het klimaat van dit land in het algemeen meer geschikt. Hij begint zich intellectueel meer en meer te ontwikkelen en wordt, aangezien hij aan het materiale leven nog geen hooge eischen stelt, voor den blanke een steeds gevaarlijker concurrent. De ervaring heeft geleerd, dat de daaruit voortspruitende moeilijkheden groter worden naarmate de twee rassen meer doorengemengd wonen en maatschappelijk en economisch in intiemere aanraking met elkaar komen. Een kleine blanke gemeenschap kan, naar het schijnt, zonder veel bezwaren wonen te midden van een groote gekleurde bevolking en de aanwezigheid van enkele gekleurden onder een overwegend blanke bevolking geeft evenmin tot praktische moeilijkheden aanleiding. Pas wanneer het aantal in een streek wonende zwarten en blanken meer gelijk wordt, de rassen samen leven en werken, beginnen de

uit het rassenverschil voortspruitende moeilijkheden zich te vertoonen. Met het oog daarop is in 1913 in den Volksraad aangenomen de door den Kaapschen negrophiel Minister Sauer voorgestelde „Naturellen Landwet”, die ten doel heeft de inlanders zooveel mogelijk woonplaats te geven in bepaald aangewezen landstreken, waarin zij tot op groote hoogte hun eigen zaken kunnen besturen, hun eigen industrieën kunnen vestigen en in het algemeen hun eigen levensbestemming kunnen uitwerken. De uitvoering van die wet is echter, zooals te voorzien was, in de praktijk op groote moeilijkheden gestuit aangezien het bijna ondoenlijk was overeenstemming tusschen de beide deelen der bevolking te krijgen over de vraag, welke streken zouden worden gereserveerd voor de eene, welke voor de andere; in welk gedeelte de „witman”, in welk de kaffer dus geen land in eigendom zoude mogen hebben. De zwarte bevolking bevond zich juist in een toestand van onrust en onzekerheid over deze quaestie, welke door een commissie werd onderzocht, toen de groote oorlog uitbrak en sedert dien schijnt de uitvoering van de wet van 1913, althans voorzoover hare actieve werking betreft (het onteigenen van eigendommen van kaffers in „blanke streken” en omgekeerd) achterwege te zijn gebleven. De onder de kafferbevolking ontstane nieuwe geest maakt het thans meer dan ooit onmogelijk de actieve uitvoering van de wet, waarop zij zelfs vóór den oorlog niet voldoende was voorbereid, voort te zetten en zoo maakten de omstandigheden noodig het scheppen van een instrument, waardoor zij langs wettelijken weg aan hare wenschen uiting kan geven en eenig medezeggenschap kan verkrijgen in het bestuur van het land, voorzoover dit haar onmiddellijk raakt. Met het oog onder andere daarop heeft de Unie-regeering in den Volksraad een wet doen aannemen „voor de instelling van een commissie en van plaatselijke raden en voor het beleggen van bijeenkomsten van naturellen, ten einde de administratie van naturellen te vergemakkelijken”. De voornaamste bepalingen daarvan zijn de volgende:

Door den Gouverneur-Generaal wordt, onder voorzitterschap van den Minister van Naturellezaken, een raadgevend lichaam gevormd, dat den naam „Kommissie van Naturellezaken” zal dragen, dat desgevraagd den Minister van advies dient en zich, indien dit niet wordt opgevolgd, kan beroepen op het kabinet en verder, indien de Gouverneur-Generaal in Rade de aanbeveling van de Kommissie niet aanvaardt, kan eischen, dat alle stukken in verband met het onderwerp voor beide huizen van het Parlement zullen worden gelegd. De bedoeling schijnt te zijn daarin voornamelijk personen te benoemen, die de kaffers goed kennen, op de hoogte zijn van hun toestanden en gewoonten en hun sympathiek gezind zijn, terwijl het niet uitgesloten schijnt te zijn, dat ook een inlander daarin zitting zal krijgen.

Verder zullen er „plaatselijke commissies” worden ingesteld „voor eenig gebied, waarvan de bevolking hoofdzakelijk uit inboorlingen bestaat.” Deze mogen alleen „naturellen zijn”, doch kunnen worden voorgezeten door een door den Minister aan te wijzen ambtenaar. Zij vormen een soort van gemeenteraden, benoemd door de regeering, al of niet na raadpleging van de inwoners van het gebied, waarvoor de commissie is ingesteld. De wijze van dit „raadplegen”, de ambtstijd van de leden en hunne werkwijze enz. zullen nader bij verordening worden geregeld. De wet kent hun alvast rechtspersoonlijkheid toe en de bevoegdheid tot het regelen van aanleg en onderhoud van wegen, kanalen, slooten, watervoorziening, de bestrijding van veeziekten, de oprichting van hospitalen en het verstrekken van onderwijs en in het algemeen tot het regelen van plaatselijke aangelegenheden, op welk stuk zij verordeningen kunnen maken, boeten vaststellen op de overtreding daarvan en waarvoor zij een belasting kunnen heffen van hoogstens £1.— per hoofd. De plaatselijke raden dienen op hunne beurt te

Kommissie van Naturellezaken van advies. Hunne verordeningen moeten door den Gouverneur-Generaal worden goedgekeurd en kunnen door dezen worden gewijzigd. Bij de instelling van de plaatselijke raden is het model gevolgd van de Kaapsche Glen-Grey-wet, die gedurende 25 jaren in de Kaapkolonie met groot succes heeft gewerkt; zij stellen de kaffers in de gelegenheid zich te oefenen in zelfbestuur en administratie en zullen hen, zooals Generaal Smuts bij de openbare behandeling van de wet in den Volksraad zeide „uiteindelijk wellicht in staat stellen instellingen te krijgen, die evenwijdig loopen aan, doch niet dezelfde zijn als die van de blanken en waarin zij hun eigen zaken kunnen behartigen.”

Ten slotte is in de wet de gelegenheid voor de regeering geopend om op aanbeveling van de „Kommissie voor Naturellezaken” een bijeenkomst te beleggen van kafferhoofden, leden van naturellenraden, plaatselijke raden en invloedrijke naturellen, afgevaardigden van vereenigingen of bonden tot bevordering van politieke of economische belangen van inlanders „ten einde zekerheid te verkrijgen aangaande de gevoelens van de naturellenbevolking... betreffende een maatregel, die in het bijzonder genoemde bevolking geldt.” De instelling van deze „naturellenkongressen” is overgenomen uit de grondwetten van de oude Zuid-Afrikaansche Republiek en den Oranje-Vrijstaat, waar echter van die bepalingen nimmer gebruik gemaakt schijnt te zijn.

Hoewel het bovenbesproken wetje wellicht niet in breeden kring buiten Zuid-Afrika de aandacht zal trekken, is deze maatregel, wat zijne beginselen betreft, naar het mij toeschijnt, wel een der belangrijkste, welke in langen tijd in den Wetgevenden Raad van de Unie is behandeld en die in een koloniaal rijk als het Nederlandsche wel belangstelling verdient. Het komt mij een maatregel van wijs staatsbeleid voor, die van grooten invloed kan zijn op de goede verstandhouding tusschen de beide in dit land levende hoofdrassen. Het feit, dat de stemming van de kafferbevolking jegens het overheerschende ras sedert de indiening daarvan veel moet zijn verbeterd, mag als een aanwijzing worden beschouwd van den weldadigen invloed, die van deze kleine, doch vruchtbare kiem van een Bantoesch zelfbestuur zal kunnen uitgaan.

Mr. J. D. van KETWICH VERSCHUUR.

Pretoria, Augustus 1920.

HET MUNTVERSLAG 1919.

Het komt niet zonder belang voor aan de bespreking van den inhoud van het Muntverslag 1919 eenige, vooral aan vroegere muntverslagen ontleende, algemeene beschouwingen te doen voorafgaan. Bij het herstel van de onafhankelijkheid was het toezicht en de zorg voor de muntzaken opnieuw, ingevolge artikel 119 der Grondwet van 1814, aan het aloude College van Raden en Generaalmeesteren der Munt opgedragen, dat van 1586 af een oppertoezicht over de onderscheidene Munten in de Zeven Provinciën had uitgeoefend, totdat in Juni 1798 „de posten van Raden en Generaal-Meesters bij het intermediair uitvoerend bewind gemortificeerd” waren.

Aan dit, uit 3 leden (gedurende de vereeniging met België uit 6 leden, bestaand College, dat wat muntwerkzaamheden betreft, slechts met die aan de eenig overgebleven inrichting, te Utrecht, bemoeienis had, was behalve een Secretaris, een Inspecteur-essaieur-generaal toegevoegd, op wien behandeling en uitvoering der zaken rustten. Het College werd door den Koning, op voordracht der 2e Kamer der Staten-Generaal voor het leven benoemd. In verband met de volledige doorvoering van het beginsel der ministeriele verantwoordelijkheid, werd uit de Grondwet van 1848 de bijzondere vermelding van het College weggelaten en bleef alleen de bepaling over, dat het toezicht en de zorg over de zaken der munt bij de wet moesten worden geregeld. Het oude College

maakte weldra — reeds in 1850 — plaats voor een, onder den verantwoordelijken Minister gesteld „Munt-college”, hetgeen met eenige administratieve vereenvoudiging gepaard ging.

Bij de wet van 28 Mei 1901 (*Staatsblad* no. 130) werd de organisatie van 's Rijks Munt, omschreven in de wet van 1 Juni 1850 (*Staatsblad* no. 25) vervangen door een andere, waarbij geheel met het vroegere stelsel van entree is gebroken. In het nieuwe stelsel (de invoering werd bij Koninklijk besluit van 6 Decembr 1901, *Staatsblad* no. 239, vastgesteld op 1 Januari 1902) trad de Muntmeester als zelfstandig hoofd, zoowel van de munt- als van de medaillefabricage op en werd een nieuwe functionaris, de Controleur-Generaal, belast met het toezicht op de uitvoering der wettelijke bepalingen, hetwelk van 1851 af aan het Munt-College was opgedragen, met controle op het verbruik van muntmateriaal en de uitvoering van voorschriften, welke met het oog op den toestand der muntcirculatie zijn gegeven.

Op dezelfde dag als bovengenoemde wet werd de Muntwet 1901 (wet van 28 Mei 1901, *Staatsblad* no. 132) bekrachtigd, in hoofdzaak eene codificatie van de vroegere wetten, die op ons muntstelsel betrekking hadden. Bovendien werden voorschriften opgenomen omtrent intrekking van die muntspeciën, wier uiterlijk door langdurig gebruik dezen maatregel gewenscht deed voorkomen en voor het gebruik van vreemde muntspeciën beperkende bepalingen ingevoerd. Tot nadere uitvoering der Muntwet 1901 [welker in werking treding bij Koninklijk besluit van 6 December 1901 (*Staatsblad* No. 238) op 1 Januari 1902 was bepaald] dienden nog de Koninklijke besluiten van 12 December 19101 (*Staatsblad* No. 265) over intrekking van Muntspeciën, van 17 December 1901 (*Staatsblad* No. 268) tot aanwijzing der kantoren ter inwisseling van pasmunt en van 24 December 1901 (*Staatsblad* No. 274) over in betaling geven en inwisselen van vreemde munten in grensgemeenten.

De wet van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* No. 253) gaf aan 's Rijks Munt de organisatie overeenkomende met die in andere landen gebruikelijk.

De zaken der Munt werden in haar geheel onder één hoofd gebracht, hetgeen zoowel voor bedrijfsleiding als techniek van het muntwezen en de daarmee verband houdende belangen bevorderlijk was te achten. Twee beëdigde muntambtenaren werden aangewezen tot het doen van gewichts- en gehalte-onderzoek met verplichting de resultaten openbaar te maken, terwijl aan een geheel buiten het bedrijf staande Commissie voor het Muntwezen werd opgedragen telken jare munten van het vorig jaar aan eene keuring te onderwerpen.

Het Muntverslag 1909 noemt als karakteristieke hoedanigheden van het Muntbedrijf het massaal precisiewerk en de hoge mate van nauwkeurigheid in het vaststellen der hoeveelheden van het voortdurend verwerkte materiaal zoowel in gewicht en gehalte benevens in verband daarmee een vergedreven zorgvuldigheid in het beramen van maatregelen tot beperking van onvermijdelijke materiaalverliezen.

Nadat de algemeene wet van 16 Februari 1912 (*Staatsblad* No. 85) tot regeling van de begrotingen en rekeningen van Staatsbedrijven was aangenomen, werd bij de wet van 31 October 1912 (*Staatsblad* No. 331) 's Rijks Munt als Staatsbedrijf aangewezen voor 1913 en volgende jaren. Dit kon zonder eenige moeilijkheid geschieden, daar de boekhouding van 's Rijks Munt reeds sedert enkele jaren op commercieele wijze werd gevoerd. In de gedrukte stukken (1911—1912, 267) tot laatstgenoemde wet behoorend, werd helder uiteengezet dat de tot dusver in de Staatsbegroting samengesmolten twee functiën van den Staat, te weten „de zorg voor het Muntwezen” en de „gestie van het Muntbedrijf”, scherp moeten worden onderscheiden, zal een goed inzicht in de financieele resultaten van het Muntbedrijf worden verkregen.

In de commercieele boekhouding van het Muntbe-

drijf behooren alleen te worden opgenomen de baten en lasten, welke evenbedoelde gestie voor den Staat medebrengt en welke — gesteld het Muntbedrijf ware een particulier bedrijf — evenzeer ten voor- of nadeele van den exploitant zouden komen. Buiten die boekhouding zijn derhalve gelaten de baten en lasten, die uit de eerstbedoelde functie „de zorg voor het Muntwezen” voor den Staat voortvloeien. Die baten worden gevormd door hetgeen de nominale waarde te boven gaat. De evenbedoelde lasten bestaan uit de kosten van aanmuntning en de verliezen, geleden bij het hermunten van gesleten munten.

De kosten van aanmuntning zijn in de commercieele boekhouding in den vorm van muntloon aan het Rijk (en de Koloniën en particulieren) in rekening gebracht; de desbetreffende tarieven zijn, in verband met de stijging in prijs van loonen en materialen met ingang van 1 Januari 1919 aanmerkelijk verhoogd.

Wat de voor de muntfabricage benodigde metalen betreft, is aangenomen, dat deze door den Staat door aankoop of door versmelting van bestaande munten worden verkregen en ter beschikking van het Muntbedrijf worden gesteld, evenals bij goudaanmuntning voor rekening van particulieren de grondstof door de bestellers aan 's Rijks Munt wordt geleverd. Ten laste van de exploitatierekening wordt dus slechts gebracht het metaal, dat tengevolge van het bedrijf noodig is voor aanvulling van het bij de fabricage te loor gaand metaal en metaal voor medailles, dat door de Munt pleegt te worden geleverd.

De inkomsten en uitgaven van het algemeen muntwezen zijn ondergebracht in de wet op de middelen, hoofdstuk 7.B der Rijksbegroting. Geheel zuiver is de scheiding niet doorgevoerd. Volgens de voornoemde wet, houdende bepalingen omtrent het toezicht en de zorg over de zaken der Munt (wet 1919 *Staatsblad* No. 253) wordt het bestuur van 's Rijks Munt in zijn vollen omvang gevoerd door den Muntmeester. Alle salarissen komen voor op de begroting voor het muntbedrijf. Toch vinden ook verschillende onderwerpen, die tot het muntwezen behooren, behartiging aan 's Rijks Munt, alwaar de technische behandeling van een deel dier zaken (ook op het Indische Muntwezen betrekking hebbende) plaats vindt. Hiertoe behoort b.v. alles wat aanschaffing van muntmetalen betreft; het opmaken van alle rekeningen over aanmuntning en overlegging daarvan aan de Algemeene Rekenkamer, d.i. geheel en al een onderwerp van administratie van het muntwezen; zaken, die de circulatie aangaan n.l. beheer van het muntdepôt, waaruit rijkskassen worden voorzien, behandeling van aan de circulatie onttrokken munten en van de daarin voorkomende ondeugdelijke elementen; zoo noodig technische onderzoekingen omtrent de muntcirculatie, gelijk deze reeds meermalen hebben plaats gehad (ook voor Indië). Strikt genomen moet een deel van de uitgaven die thans ten laste van het Muntbedrijf komen ten laste van het Muntwezen worden gebracht. Uit praktisch oogpunt verdient echter, van wege de theoretische en praktische moeilijkheden eener juiste splitsing, handhaving van het bestaande stelsel aanbeveling.

Nog in een ander opzicht is het jaar 1912 een keerpunt in de geschiedenis van de munt en het Nederlandsch en Nederlandsch-Indisch muntwezen.

De overtollige Nederlandsche grove specie was vóór 1912 naar Indië afgestooten of tot pasmunt vermunt. Deze muntpolitiek was in 1912 niet langer te handhaven, daar de beschikbare voorraad grove zilveren specie in de kelders der Nederlandsche Bank opraaakte. De Regeering zag zich genoodzaakt wederom tot aanmuntning uit zilvermetaal over te gaan.

De wettelijke grondslagen voor dezen nieuwen toestand vormden de wetten van 31 October 1912 (*Staatsblad* No. 324) tot wijziging van de Muntwet 1901 en de Indische Muntwet 1912 (wet van 31 October 1912 (*Staatsblad* No. 325)).

Bij de codificatie der Nederlandsche muntwetgeving was in artikel 3 van de Muntwet 1901 het voorschrift opgenomen, dat nieuwe zilveren specie alleen mocht worden vervaardigd van ingetrokken munten. Deze bepaling bleef bestaan, doch werd aangevuld met de machtiging om bij Koninklijk besluit er van af te wijken, indien de behoeften der circulatie dit noodig maakten.

In verband met de opgedane ervaringen diende deze nieuwe bepaling gepaard te gaan met een voorschrift om van de winsten, die eventueel met den aanmaak van zilveren specie zouden worden verkregen (na aftrek van de aanmuntingskosten) een reservefonds aan te leggen, opdat hieruit, bij mogelijken terugslag, de kosten zouden zijn te dekken, vallende op de ontmuntning van zilveren munt en verkoop van het resulterend metaal. Intusschen is de bepaling omtrent dit muntfonds nog iets ruimer en wel in zoverre, als daarnaar de winsten op *alle* aanmuntingen, ook die op nikkel en brons, worden overgebracht. Zulks is navolging van hetgeen ook wel in andere landen geschiedt. Ook de renten van het fonds-kapitaal (dat in Grootboek-inschrijvingen wordt belegd) worden ten voordeele van het Fonds geboekt. Er is dus alles gedaan ter versterking van het Muntfonds, wat mogelijk is. Het fonds draagt niet enkel de kosten van eventueele specie-ontmuntning, doch ook van eventueele specie-vermuntning. Dit is af te leiden uit de wijze, waarop het fonds wordt gevormd. Er zal toch jaarlijks zooveel Staatsschuld worden gekocht, als het saldo bedraagt van de voor- en nadeelen, die van de onderscheidene aanmuntingen in het afgelopen jaar zijn verbonden geweest. Daartoe kunnen muntslagen hebben behoord, welke geheel of gedeeltelijk door vermuntning van ingetrokken specie zijn tot stand gekomen; de kosten hiervan worden dan, bij een batig saldo der voormelde voor- en nadeelen, vanzelf door het Muntfonds gedragen. Zou in eenig jaar slechts verlies worden geleden, b.v. doordat alle nieuw vervaardigde specie alleen door vermuntning werd verkregen, dan zou dit verlies ten laste van het Muntfonds worden gebracht door vermindering van het voorbelegging beschikbaar bedrag of te gelde making van eenige der gekochte grootboekinschrijvingen.

Uit het bovenstaande is af te leiden, dat het fonds nog een andere functie heeft dan alleen het reserveeren van de voordeelen, verbonden aan de inbrenging in de circulatie van nieuwe specie, welke uit zilvermetaal is vervaardigd. Daar de kosten van het muntwezen, als muntloonen, aanvulling van het gewichtsverlies van gesleten, ingetrokken specie ook uit het Muntfonds worden gekweten, dient dit fonds tevens als regelaar van de grillige schommelingen in de financieele resultaten van dezen tak van Staatszorg.

De invoering van het gouden 5-guldenstuk door de muntwetgeving van 1912 hing in zekeren zin ook met het zilvervraagstuk samen. Circuleerend goud zou toch een zekere hoeveelheid zilver overbodig maken en de behoefte aan vermeerdering daarvan eenigszins temperen.

De besproken bepalingen betreffende den aankoop van zilverbaren als muntmateriaal en de vorming van een reservefonds zijn eveneens opgenomen in de boven reeds vermelde Indische muntwet 1912 (wet van 31 October 1912, *Staatsblad* No. 325).

De bepalingen omtrent het reservefonds, voor het Indische muntwezen zijn analoog aan die voor het Nederlandsche. Bij elke machtiging tot aanmuntning, bepaalt het desbetreffend Koninklijk besluit uitdrukkelijk, of de aanmuntning voor Nederland dan wel voor Nederlandsch-Indië geschiedt, zoodat steeds vaststaat, ten laste van welk der beide Muntfondsen, de boekingen van eventueele voor- en nadeelen moeten geschieden.

Mocht tot gedeeltelijke ontmuntning van grof zilver moeten worden overgegaan, dan zou, volgens de wetgeving van 1912 de daarop geleden verliezen door Nederland en Indië worden gedragen, in verhouding

van de hoeveelheden zilver, welke na dien door Moederland en Indië zijn aangekocht en tot specie verarbeid.

Het Muntverslag 1919 zet in den aanvang uiteen, hoe moeilijk het was een vaste en juiste bedrijfspolitiek te bepalen en te volgen door de onzekere verhoudingen op internationaal gebied (transportmoeilijkheden, verboden van metaaluitvoer) en wisselende opgaven ten aanzien van de behoeften der koloniale circulatie. Ook de nieuwe toestanden, voortvloeiende uit veranderde arbeidswetgeving en de zeer gewijzigde prijsverhoudingen op het gebied der grondstoffen werkten in dezelfde richting.

In verband met de onzekerheid of voor 1920 nog wel voor het vaste personeel geregeld werk zou zijn, is in 1919 door 's Rijks Munt niet op volle capaciteit gewerkt. Niettemin gaat het gemaakt totaal van ruim 73 millioen munten ver uit boven hetgeen in de jaren vóór den oorlog gebruikelijk was.

Een belangrijken invloed op de te volgen bedrijfspolitiek oefende het verloop van den zilverprijs.

„Na de opheffing van den maximumprijs en het uitvoerverbod van zilver, zoowel in de Verenigde Staten als in Engeland, beide in Mei, zijn, niettegenstaande de daaropvolgende prijsstijgingen, als gevolg van de sterke afstroming naar Oost-Azië, toch reeds spoedig de aankopen hervat, om den aanwezigen voorraad op zoodanig peil te brengen, dat er steeds ruim voldoende zou zijn voor te verwachten aanvragen voor Indische pasmunt, en ook om eventueel met een muntslag van gulden en halve gulden te kunnen beginnen. Al ras bleek het, dat op uitvoering van laatstbedoelde werkzaamheden weinig kans bestond, omdat ook voor ons grof zilver de toestand vermoedelijk zóó zou worden als die van de zilveren specie in een aantal andere landen reeds was, waar, mede tengevolge van den ongunstigen stand der wisselkoersen, de metaalwaarde der munten de nominale waarde overtrof. Bij dergelijke verhoudingen is een zilvercirculatie niet meer te handhaven. Ons land verkeerde echter in de begunstigde omstandigheden, dat de verhoudingen in de aangrenzende landen belangrijk slechter waren en tengevolge daarvan was te voorzien, dat de verhandeling van zilveren specie, die belangrijk meer voordeel aanbood door gebruik te maken van vreemde munt, nog geruimen tijd onze eigen circulatie ongemoeid zou laten. Aangezien echter Indië bleef aandringen om, niettegenstaande aldaar voor uitvoer van overwaardig Nederlandsch geld veel spoediger aanleiding zou bestaan, toch een aanvang te maken met guldenaanmuntingen (die van de gewenschte hoeveelheid halve gulden had intusschen plaats gehad), was een wijziging van de Nederlandsche en Indische Muntwetten onvermijdelijk, waarbij het gehalte van het grove zilver belangrijk verlaagd werd. In dit opzicht andere landen, welke spoedig daarna volgden, voorgaande, kwam de wet van 27 November 1919 (St. Bl. No. 786), tot stand. *) Daarbij werd artikel 6 der Muntwet 1901 aldus gewijzigd, dat het bovenbedoeld gehalte van 945 op 720 duizendsten (het gehalte tevens der Indische pasmunt) werd teruggebracht. Gelijkzeitig heeft artikel 4 der Indische Muntwet 1912, regelende de verdeling van bij eventueele ontmuntning geleden verliezen door Nederland en Ned.-Indië, in verband met het voorgaande, verandering ondergaan.

Intusschen bleef zilver stijgen en was Indië, onder den indruk van het gevaar, dat de geheele circulatie uit dien hoofde bedreigde, er toe overgegaan om den aanmaak van biljetten van f 1 en f 2,50, waarvan de eerste uitgifte zonder tegenzin door het publiek was opgenomen, belangrijk uit te breiden. Toen deze weg, de eenigste oplossing om in geval van nood de circulatie te handhaven, was ingeslagen, kon een meer afwachtende houding worden aangenomen ten aanzien van het grove zilver, dat immers niet nog eens aan de kans van boven de nominale waarde te zullen stijgen, mocht worden blootgesteld en kon overeenkomstig den wensch van het Departement van Koloniën, de muntcapaciteit geheel voor aanmuntingen van pasmunt worden in beslag genomen.

Terwijl ons land, gelijk reeds in het vorig Verslag vermeld, gedurende de oorlogsjaren in staat is geweest de metaalcirculatie, naar de bestanddeelen ongewijzigd, te handhaven, zijn de bezwaren, die wel eens hebben genoopt tot een zekere rantsoeneering van munten, thans grootendeels verdwenen. Er is ongetwijfeld een deel van het opgepotte zilver, pasmunt daaronder begrepen, weder in verkeer

*) [Zie pag. 1049 van den vorigen jaargang. — Red.]

gebracht. Zelfs kon hier en daar terugvloeiing van pasmunt uit den omloop worden geconstateerd.

In de meeste Europeesche landen zijn de verhoudingen zoozeer gewijzigd, dat vroeger circulerende munten zoo goed als geheel zijn verdwenen of men heeft daar weder met andere bezwaren, in het bijzonder ten aanzien van de pasmunt te kampen. Niet alleen de buitengewoon hooge prijs van zilver, maar ook die van andere metalen, voor geld gebezigd, heeft allerwegen veel specie snel doen verdwijnen, waardoor men genoodzaakt werd om relatief minder-waardige metalen geldstukken hiervoor in de plaats te stellen. Zilveren, bronzen en koperen pasmunt, hebben aldus dikwijls plaats moeten maken voor aluminium, geelkoperen, zinken, ijzeren of papieren geld, doch menige verandering zal op dit gebied vermoedelijk nog volgen, alvorens aanpassing aan de nog onzekere toekomstige omstandigheden heeft plaats gehad. In de landen, die in vroeger jaren een zoogenaamde „muntunie” hadden gesloten, hebben valuta-kwesties tot moeilijkheden ten aanzien van de metaalcirculatie geleid, analoog aan andere, welke vroeger ook reeds tot wijziging dier verdragen hadden gevoerd. Zoo was de appreciatie van den franc in Zwitserland de aanleiding tot een zoodange overstrooming van dat land

met zilveren pasmunt (van 2-franc af tot de 20-centime-stukken) van Franschen en Belgischen oorsprong, dat uitzonderingsmaatregelen moesten worden genomen, waarvoor eene herziening van het Latijnsche Muntunie-verdrag is noodig geworden.¹⁾

De lage stand van den kroon in Denemarken tegenover Zweden en Noorwegen leidde tot een voortdurenden uitvoer van de Deensche zilveren pasmunt naar de beide andere landen der Skandinaafsche Unie, met het gevolg, dat, wegens de onmogelijkheid om door te gaan met het zeer onvolledige, en ook niet voldoende uitvoerbare, aanmunten van meer zilveren munt, men moest overgaan tot het invoeren van nieuwe stukken van 50, 25 en 10 öre van muntnikkel, die eveneens wel, zoolang de wisselkoers voor Denemarken ongunstig blijft, denzelfden weg zullen gaan, maar den aanmunten Staat een winstgevend, in plaats van een verliesbrengend bedrijf verzekeren. Intusschen is het niet te loochenen, dat dergelijke aanmaak van pasmunt slechts weinig beantwoordt aan het doel dat men oorspronkelijk daarmede wilde bereiken.

Ook in ons land en in Indië zal het vraagstuk van de

¹⁾ [Zie pag. 748 van dezen jaargang. — Red.]

Nederlandsche Muntspeciën, afgeleverd door 's Rijks Munt van 1840 tot 1920.¹⁾

JAREN	GOUDE			GROF ZILVER			ZILVER			NIKKEL			BRONS		
	10 gulden	5 gulden	Dukaten	2 1/2 gulden	Gulden	1/2 gulden	25 cent	10 cent	5 cent	2 1/2 cent	1 cent	1/2 cent	1 cent	1/2 cent	
1840—1850	—	—	213,084	34,416,937	35,379,383	5,147,000	20,010,907	15,075,155	—	—	—	—	—	—	
1851—1860	—	—	—	32,618,558	30,453,629	20,815,814	7,974	3,948,027	—	—	—	—	—	—	
1861—1870	—	—	—	32,789,585	24,069,347	24,562,905	—	3,240,000	—	—	—	—	—	—	
1871—1880	7,430,391	—	306,119	38,602,212	—	—	—	8,000,000	—	—	—	—	—	—	
1881—1890	402,556	—	81,205	—	8,100,000	750,000	500,000	13,000,000	—	—	—	—	—	—	
1891—1900	453,906	—	149,837	—	18,300,000	21,550,000	8,300,000	17,350,000	—	—	—	—	—	—	
1901—1910	99,239	—	886,138	100,000	—	—	9,680,000	21,250,000	14,000,000 ²⁾	20,000,000	65,000,000	31,000,000	31,000,000	—	
1911	—	—	—	—	—	—	1,600,000	4,000,000	—	—	—	—	—	—	
1912	—	—	—	—	—	—	1,600,000	4,000,000	—	—	—	—	—	—	
1913	—	—	—	—	—	—	1,200,000	4,000,000	6,000,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	—	
1914	—	—	—	—	—	—	5,600,000	9,000,000	5,800,000	2,000,000	9,000,000	2,500,000	2,500,000	—	
1915	—	—	—	—	—	—	14,215,000	5,000,000	1,600,000	3,000,000	10,800,000	2,500,000	2,500,000	—	
1916	—	—	—	—	—	—	5,000,000	5,000,000	—	—	21,700,000	4,000,000	4,000,000	—	
1917	—	—	—	—	—	—	2,300,000	10,000,000	—	—	20,000,000	5,000,000	5,000,000	—	
1918	—	—	—	—	—	—	—	20,000,000	—	—	10,000,000	—	—	—	
1919	—	—	—	—	—	—	4,000,000	10,000,000	—	—	2,000,000	—	—	—	
Tot. aant.	17,299,092	1,000,000	2,570,156	138,527,290	166,602,359	92,828,719	66,498,831	153,763,182	27,400,000	67,600,000	300,500,000	104,500,000	104,500,000	—	
Waarde	f 172,990,920,—	f 5,000,000,—	—	f 346,318,225,—	f 166,602,359,—	f 46,412,859,50	f 16,624,720,25	f 15,376,318,20	f 1,370,000,—	f 1,690,000,—	f 3,005,000,—	f 522,500,—	f 522,500,—	—	

¹⁾ Ook zijn nog afgeleverd, maar nu niet meer gangbaar 2,782,516 oude tienguldenstukken, 1,595 vijf-guldenstukken, 2,636 dubbele, 10,000 enkele en 10,000 halve gouden Wilhelms, 6,202,979 zilveren 5-centstukken, 52,504,000 heele en 54,052,200 halve (koperen) centen.
²⁾ Deze f 700,000,— waren ronde nikkelstuivers.

Muntspeciën der Nederlandsche Koloniën en Bezittingen, afgeleverd door 's Rijks Munt van 1851 tot 1920.¹⁾

JAREN	ZILVER (Oost-Indië)			ZILVER (Curaçao)			NIKKEL (Oost-Indië)			KOPER (Oost-Indië)		
	1/4 gulden	1/20 gulden	1/10 gulden	1/4 gulden	1/10 gulden	1/20 gulden	5 cent	2 1/2 cent	1 cent	1/2 cent	1 cent	1/2 cent
1851—1860	23,200,608	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1861—1870	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1871—1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1881—1890	5,890,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1891—1900	9,890,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1901—1910	28,400,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1914	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1915	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1916	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1917	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1918	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1919	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal aantal	121,380,608	268,602,500	491,960	480,000	300,000	—	60,000,000	167,255,116	791,846,245	522,911,930	522,911,930	522,911,930
Waarde	f 30,345,152,—	f 26,860,250,—	f 24,598,—	f 120,000,—	f 30,000,—	—	f 3,000,000,—	f 4,181,377,90	f 7,918,462,45	f 2,614,559,65	f 2,614,559,65	f 2,614,559,65

¹⁾ Ook zijn nog afgeleverd, maar nu niet meer gangbaar, 2,601,267 Indische gulden, 973,270 Indische 1/4 gulden en 169,007 Curaçaosche stuivers.

pasmunt nader onder de oogen moeten worden gezien; het laat zich wel aanzien, dat de gewijzigde prijsverhoudingen ingrijpen waarschijnlijk maken, al zal het zaak zijn in dezen niet te overhaast te werk te gaan. Veranderingen mogen, meer in het bijzonder in Indië, met zijn uitgebreide circulatie, wegens den buitengewonen omvang der daaraan verbonden werkzaamheden, slechts na ampele overweging tot uitvoering komen.

Toen wel voldoende vaststond, dat voor hervatting van de in het vorige jaar ingestelde beschikbaarstelling van zilver voor de industrie geen reden meer bestond, vooral door den ruimeren aanvoer van vreemde munten, is aan dit onderdeel der bemoeiingen van 's Rijks Munt een einde gemaakt. Ook het Rijksbureau voor koper (en koper bevattende legeringen), dat zijn oorsprong dankte aan een voorzorgsmaatregel ter bescherming van onze circulatie van bronzen munten (zie Muntverslag 1918, blz. 6), is in den loop van 1919 opgeheven."

Op de vorige pagina vindt men een opgave van de door de Munt van 1840 tot 1920 afgeleverde Nederlandsche Muntspeciën en van de van 1851 tot 1920 afgeleverde Muntspeciën der Nederlandsche koloniën.¹⁾

Mr. A. SPANJER.

LONDENSCHÉ CORRESPONDENTIE.

*De onderhandelingen met Rusland;
de wisselpolitiek van het Britsch-Indische Gouvernement; dalende conjunctuur
in de textielnijverheid.*

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 1 October 1920:

Since my last letter to you, the negotiations with Russia have taken a turn for the better, and have led, as was perhaps inevitable, to a new series of difficulties. In the last few days, the Press has contained rumours to the effect that the Russian Government was willing to recognize the debts of British nationals. The City has taken the line that this was not enough: what was required was a complete recognition of all debts, including, that is, the Government debts contracted by the Tsarist Government. It looked at first sight as if we were back to the old arguments of June and July, to which I referred at the time.

As a matter of fact, if the „Daily Herald” is to be trusted in matters of finance, the situation is not quite so bad from the financial standpoint as some of the papers have tried to make out. The Soviet Government has not refused to recognize the debt, nor has the British Government been so foolish as to allow the Russians to do so: what has happened is that the settlement of the Government has been deferred to a general peace conference. According to the sixth article which the „Herald” prints, „the question of the debts of the Tsarist Government is postponed until a peace conference is held.” Unfortunate as the position of the holders of Russian bonds is, this attitude is really not so very unreasonable. Is it really to be expected that the Soviet will agree to pay the debts of a Government which it helped to upset, and with the tenets of which it certainly has no great sympathy, before it itself is recognized? Apart from the fact that the Soviet requires some reserve bargaining power, such a step would almost certainly lead to wilder elements in Moscow increasing their power. As for the attachment of the £ 80 millions of gold which the Russians are said to possess, this is certainly a council of despair, from whatever point of view it is regarded. It will not go very far in restoring to creditors what they have risked, it will further destroy what opportunity the Russians have in getting the machinery they require before the crops can be grown and transported, and, in so far as any chance of getting a more normal Government in Russia is concerned,

¹⁾ Hierbij houde men in het oog, dat dit laatste bedrag veel grooter is dan dat der zich in de koloniën bevindende munten, gevog van zilverafvloeiing naar China, enz.

will simply add to its difficulties, by robbing it of one asset which it might otherwise have had. For there is considerable doubt whether in fact the Russians can dispose of the gold they actually have. It seems that it cannot be disposed of in the United States, and the „Times” reports from Sweden that there is a loss of 18 per cent on the nominal amount due to impurities, which will add to the difficulties of disposal.

In other respects the „Herald” text is quite straightforward: the movement of goods is to be free on both sides, with the exception that munitions of war cannot be sent to Russia: shipping on both sides is to be placed under the general rules of international law, although both sides reserve the right to restrict the landing of sailors: both parties are to be allowed to be represented in the territory of the other by agents „who will enjoy all the privileges usually accorded to consuls.” The British Government also renounces the right to confiscate the goods of Russian subjects or of the Soviet Government. Naturally, all this does not mean that there is going to be any trade. In the first place, there are going to be great difficulties of a technical nature, but apart from this, there is the opposition which bases itself on the general ground that there must be no intercourse with the Soviet. When the opposition goes as far as personal attacks on the chief negotiator representing the Government, it not only violates the old rule that it is the Minister, and not the civil servant, who is responsible for policy, but it adds an element of intimidation, which, in these days when people are rather suspicious of anyone who has any relations with the Krassin mission, cannot fail to do harm.

It is rather a curious commentary on the sermons which are constantly being preached to the Russians that the Berlin correspondent of the „Times” should be allowed to state that the policy of the British Government in refusing to guarantee the immunity of post war German balances in London banks, is doing a good deal of harm to British banking interests. Not that the fact needs be doubted; it is only an illustration of the fact so long as the indemnity policy takes form of laying hands on anything German, we really have no very firm ground on which to attack the Russians. The protesting banking interests are more logical than some of their friends in the Press and the political world.

A new turn has also been given to Far Eastern affairs this week by the reported decision of the Indian Government to suspend the sale of „reverse” Council Bills, that is, bills on its balances in London. Some time ago, the actual policy which it adopted in this respect was severely criticized, as giving favoured allottees the chance of making enormous profits. Now the whole policy of selling bills is suspended for the time being. As you readers will know, the rupee is now on a 10 to 1 basis,¹⁾ but the exchange is on a 10 to 1 sterling basis, though it ought to be considerably more. The result is that in India there is still a considerable premium on gold, so that the rupee is not really convertible into gold. There has recently been very heavy buying of bills on London, the balance of trade being heavily against India. The effect of heavy remittance has been the locking up of much currency in India itself: this should reduce Indian prices, and raise the value of the rupee in terms of sterling, if there is anything in the Cassel idea of „purchasing power parity.” The cutting off of Council Bills has already had considerable effect on the quoted rate: the Calcutta rate was (average) 1/10 3/8 on Sept. 24, and was only 1/9 11/16 on the last day of the month. At the same time comes the announcement that the Indian Government will permit the export of 400.000

¹⁾ [Zie pagina's 563, 583 en 765 van dezen jaargang. — Red.]

tons of wheat. With the rupee buying less, the prospects of a revival of export trade to the East are not very rosy.

The reading of a paper connected with the textile trades is not at the moment a very cheerful performance. The „Manchester Guardian Commercial Weekly” begins almost every one of its market reports with a gloomy sentence. In the cloth and yarn market, „where little was being done in the way of business, less is now attempted.” In the Bradford industry, „the depression... tends to become more pronounced, and it is no exaggeration to say that at the present time new business in practically all sections is at a standstill.” In the dry goods lines, „there is no improvement to report.” Only in the boot trade can the outlook be described as „a little brighter.” It is at first sight rather amusing to see the advocates of „increased production” as a panacea of high prices and labour unrest promptly turning to decreased production as soon as demand shows any signs of falling, but there are cases and cases. In the case of rubber and tea, where the Associations of producers have definitely recommended such a policy, the price of the product has not risen with the general rise of prices, and rubber is lower than it was at the outbreak of the war. In the case of domestic products the position is different: the trouble in the cotton industry is the high price of goods produced from past crops and the inflated capitalization at which factories were taken over during the war, and very much the same can be said of the woollen industry. Here we are faced, in other words, by a reluctance of the producer to take the plunge into the sea of lower prices which will reduce profits and in some cases no doubt cause heavy loss. Naturally, the producer is talking of a strike of consumers, but what would they have? If we are to get back to normal economic life, the sooner consumers cease to wonder that producers will cut down output if it does not pay to produce more, and producers cease to grumble that buyers will not put their hands in their pockets to any amount, the better for us all. The fact is that we are living in an economic wonderland, in which we expect all sorts of miracles to happen. The same thing applies to the comments on the proceedings of the Brussels Financial Conference. There seems to be an idea that a body of economists and politicians, who have not even the power to discuss the relevant facts, should be able to produce „practical” remedies for the inflation and overtaxation for which the Governments of the world are responsible. It is really incredible that any sensible person should expect that Governments which have for the greater part refused to admit that increased paper money had anything to do with the rise of prices should now be suddenly cajoled into abandoning this policy of inflation, and with it the various military adventures with it is associated. It is therefore hardly surprising that those economists with whom I have discussed the matter regard the Brussels Conference as a fairly useful propagandist body, but dismiss it as unlikely to have any immediate effect.

Meanwhile, the new „Times” index number registers a small net decline as compared with last month:

	31/12/19	31/12/19	31/8/20	30/9/20
Food	100	286.1	304.7	310.1
Materials	100	307.8	293.1	285
Total Index Number	100	296.9	298.9	297.5

The floating debt position this week registers a further decline in the volume of Ways and Means Advances from the Bank of England, due in the main to the policy of the Bank in assisting the taking up of Treasury Bills with December maturity. The figures show the following movement:

	Sept. 25/20	Increase or decrease on Week
Advances from Bank of England	£ 16,000,000	£ 15,000,000 decrease
Advances from Government Depts. ..	„ 152,949,000	„ 8,508,000 increase
Treasury Bills Outstanding	„ 1,094,024,000	„ 10,925,000 increase
Total Debt	£ 1,262,973,000	„ 4,433,000 increase

The Bank Return reflects the same position, for the Government has cleared off its loans from the Bank and the Market has borrowed the funds to take up Treasuries from the Bank; the result is a sharp fall in the Government Securities, a rise in the Other Securities. There has also been a considerable alteration in the Reserve and the Circulation:

Public Deposits	£ 567,842	decrease.
Other Deposits	„ 5,579,506	increase.
Government Securities	„ 13,630,000	decrease.
Other Securities	„ 20,590,154	increase.
Reserve	„ 1,954,736	decrease.
Circulation	„ 2,004,805	increase.
Coin and Bullion	„ 50,069	increase.

Reserve proportion, 11½ per cent, being a decline of 2 pCt. on the week.

The currency note return also shows an increase in the total outstanding of nearly one million, the outstanding circulation is £ 829,248 up at £ 350,496,660. The reserve has been increased by the addition thereto of £ 50,000 in Bank of England notes; it may be merely a coincidence that this should correspond almost exactly with the increase in the stock of coin and bullion held by the Bank of England.

The Revenue returns for the first half of the financial year are now available, and show some interesting changes as compared with the corresponding period of last year.

Total Revenue	mill. £ 619.3	£ 160.3 increase.
Excise	„ 88.8	„ 37.6 increase.
Customs	„ 67.8	„ 4.1 decrease.
Income and Property Tax ..	„ 126.3	„ 16.8 increase.
Excess Profits Duty	„ 109.4	„ 20.5 decrease.
Miscellaneous Revenue ..	„ 160.1	„ 115.4 increase.

Comparing the two quarters with those preceding in each case we get:

	Inc. or dec. 1st Quarter	Inc. or dec. in 2nd Quarter
Total	£ 129.2 inc.	£ 31.1 inc.
Excess Profits Duty	„ 7.4 dec.	„ 13.1 dec.
Income etc. Tax	„ 14.6 inc.	„ 2.2 inc.
Miscellaneous	„ 98.5 inc.	„ 16.9 inc.

The decline in the Excess Profits yield is thus progressively heavier, and has already led to conjectures as to the future, which the Chancellor of the Exchequer has had to damp down by an official statement.

The floating debt has been reduced since March 31 of this year by £ 30¼ millions approximately, the sales of Treasury Bonds has amounted to £ 11,144,000, and the net increase in the holding in War Savings Certificates has been £ 3,450,000.

The Coal Strike still occupies pride of place among current sources of unrest. Since last week the trouble has been over the fixing of a datum line. As a result of the intervention of the Premier the owners and the miners have been trying to establish a basis of output over and above which any increased production should lead to a rise in wages. The miners, still clinging to their 2/- increase, have been urging the basis of 232 million tons, the owners have taken the March quarter figures as their basis and have been therefore arguing for a basis of 248 millions, which has since been brought down.

The position on Friday morning was that the owners offered a sliding scale of increases, of 1/- for 242, 2/- for 250, and 3/- for 260 million tons, whilst the miners were willing to take 2/- for 234, 2/6 for 244 and 3/- for 248 million tons. Last night it looked as if the whole matter could never be settled without a

strike, the miners having refused the amended offer of the owners to give 1/- for 240, 1/6 for 244 and 2/- for 248 million tons.

The owners had, it will be seen, conceded 2 million tons. The matter has now been again postponed by the device of taking a second ballot on the owners' offer, a result which was only attained by a very narrow majority. The result is probably a personal triumph for Mr. Smillie, who, in spite of all that a certain section of the Press has been saying, is far less bellicose than others in the Federation. It will be remembered that there was a very large degree of abstention in the last strike ballot, and if the abstainers will now take the trouble to vote, the end of the trouble ought to be reached.

As it is, the public is sick of the whole thing, and the fear that the Government is going to use the strike for an election cry has damped the ardour of the Labour Movement to such an extent that I imagine that none can more sincerely pray for industrial peace than the political leaders who realize what a handicap an unpopular strike would be to the chances of Labour at the polls.

AANTEKENING.

Het vraagstuk der internationale credietverleening. — In verband met het in het eerste artikel van dit nummer weergegeven voorstel van den heer Ter Meulen, volgen hieronder de betreffende paragrafen uit het door den hoogleraar Bruins op verzoek van het secretariaat van den Volkenbond voor de Brusselsche Conferentie opgestelde Memorandum.

De beide hieronder volgende paragrafen maken deel uit van Hoofdstuk IV gewijd aan „Internationale Credietverleening”. In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt het bijzondere karakter der reliefcredieten besproken. Hierop volgt § 14, die hieronder wordt afgedrukt. De volgende paragraaf wijst op de technische en andere bezwaren aan eene algemeene internationale leening verbonden, waarna de hieronder eveneens afgedrukte § 16 het Memorandum besluit.

Reconstructiecredieten.

Beschouwingen van algemeenen aard.

14. In de meerderheid der staten zijn de omstandigheden niet zoo ernstig. Toch is ook daar de toestand van dien aard, dat voor een herstel van het economisch leven vreemde credieten op veel grooter schaal dan op het oogenblik bereikbaar, noodzakelijk zijn.

Tekort aan verschillende integreerende hulpmiddelen bij de productie is de voornaamste oorzaak van den achteruitgang dier productie. In den landbouw is het een tekort aan meststoffen en werktuigen, dat op de opbrengst van den bodem en den arbeid der landbouwende bevolking zijn nadeeligen invloed oefent. Op industrieel gebied blijven fabrieken en arbeidskrachten onbenut of werken op halve kracht als een gevolg van tekort aan grondstoffen en steenkolen, of aan levensmiddelen, welke den arbeider tot aanvulling moeten strekken van zijn normaal rantsoen. In andere gevallen weder worden grondstoffen in voldoende hoeveelheid geproduceerd, maar ontbreken de noodige middelen om een versleten installatie te vervangen door nieuwe machines van elders. Ook enkele elementen van algemeen karakter in het geheele mechanisme van productie, in de eerste plaats de verkeersmiddelen te land, kunnen in uiterst slechten toestand verkeren als gevolg van de moeilijkheden verbonden aan het betrekken van het noodige materiaal en andere onderdelen uit beter gesitueerde landen.

In normale tijden zou het internationaal handelsverkeer niet in gebreke blijven zijn meest wezenlijke functie te vervullen: het herstellen en handhaven van een zeker evenwicht in de voorziening der verschillende landen. De tekorten zouden onder normale omstandigheden neerkomen op verzekerdheid van groote winsten, welke de goederen zouden aantrekken, en zoo noodig voldoende vreemde credieten zouden doen volgen.

Zelfs onder de tegenwoordige omstandigheden kan op verschillende vormen van buitenlandsche credieten op geheel commerciële basis worden gewezen. De omvang, waarin deze particuliere credieten gegeven worden en de gevolg-

trekkingen, die uit een en ander te maken zijn met het oog op mogelijke ontwikkelingen in de toekomst, zullen straks besproken worden. Niettemin, alles wat in deze richting bereikt is, is slechts een begin en een stelsel van internationale samenwerking zal vermoedelijk niet te missen zijn. Elk zoodanig stelsel zal evenwel op zijn weg dezelfde belemmeringen van algemeen karakter aantreffen, die op het oogenblik de ontwikkeling der particuliere credietverleening tegenhouden.

Het eerste en belangrijkste probleem, dat mitsdien om oplossing vraagt, is het vinden van middelen om deze belemmeringen zooveel mogelijk uit den weg te ruimen. Voorzover zij liggen op economisch gebied en als zoodanig boven reeds besproken zijn, behoeft het geen nader betoog, dat al het mogelijke moet worden gedaan, om de diepere oorzaken weg te nemen. *Fundamentele voorwaarden voor iederen vorm van internationale samenwerking op dit gebied moet mitsdien zijn, dat de landen, aan welke de credieten ten goede komen, alles in het werk stellen, wat in hun vermogen ligt om verdere inflatie tegen te gaan en orde en regelmaat in hun muntstelsel en in het buitenlandsch betalingsverkeer te herstellen.*

Ook dit zal evenwel in de meeste gevallen niet voldoende zijn en speciale waarborgen zullen noodig zijn om particuliere credietgevers er toe te bewegen, de noodige gelden te verstrekken of vreemde regeeringen deel te doen nemen in eenige internationale leening. Op den vorm dezer waarborgen wordt nog nader teruggekomen.

Een tweede quaestie, welke opgelost zal moeten worden, is of en in hoeverre dergelijke reconstructiecredieten voorrang behooren te hebben boven internationale verplichtingen van vroegeren datum. Deze vraag doet zich voor niet alleen in het geval van eene internationale leening, welke aan de regeeringen der leenende landen wordt verstrekt, maar ook in het geval van een systeem van particuliere credieten, zoo spoedig de regeering van het betrokken land eenigen vorm van subsidiaire aansprakelijkheid aanvaardt. Voor sommige staten, die een belangrijk bedrag aan voor den oorlog aangegane schulden in den vreemde hebben uitstaan, zal deze vraag moeilijkheden opleveren. Bovendien hebben de meeste staten, die in aanmerking zouden kunnen komen om deel te hebben aan een of andere regeling, gedurende den oorlog hun buitenlandsche schuld zeer belangrijk vergroot, terwijl enkele bovendien onder zware verplichtingen staan tengevolge van de verschillende vredesverdragen. Het is een algemeen rechtsbeginsel, dat vorderingen, voortvloeiende uit hulp aan personen, die voor het oogenblik niet in staat zijn hun verplichtingen na te komen, doch door deze hulp weder in een toestand worden gebracht, dat zij hunne betalingen kunnen hervatten, voorrang hebben boven verplichtingen van vroeger dateerend. Inderdaad zal het voor verschillende staten moeilijk zijn, nieuwe credieten te vinden tenzij dit beginsel tot zekere hoogte wordt aanvaard, of in ieder geval de nieuwe credieten op één lijn worden gesteld met bestaande verplichtingen. Waar reconstructiecredieten tijd behoeven om hun invloed voelbaar te maken, zal uitstel van betaling op bestaande schulden in vele gevallen het reconstructieproces in hooge mate ten goede komen.

Voor Duitschland en de overige centrale landen rijzen in dit verband nog verschillende andere vragen, samenhangende met bepalingen uit de verschillende vredesverdragen. Het zal voldoende zijn, twee van de voornaamste punten hier te noemen.

Voor alles is het noodig, dat de te betalen schadeloosstelling op eenigerlei wijze gefixeerd wordt. Zoodaas de zaken staan, zal het bijna onmogelijk zijn, Duitschland in eenig stelsel van internationale samenwerking op te nemen, zoolang dit punt niet geregeld is.

Een tweede quaestie in verband met de vredesverdragen bestaat hierin, dat een reeks van openbare en andere activa en inkomst-bronnen, welke zouden kunnen dienen als waarborgen voor nieuwe credieten, reeds met beslag zijn belegd voor de verplichtingen uit het vredesverdrag, wat Oostenrijk betreft bovendien nog vermeerderd met nieuwe en verreikende voorrechten als gevolg van de reeds genoemde reliefcredieten. De manier, waarop deze vragen tot oplossing moeten worden gebracht, is hier niet aan de orde. De oplossingen behoeven niet in alle gevallen dezelfde te zijn. Mocht in verband met een of andere credietregeling een nieuw internationaal lichaam worden ingesteld, dan zou dit kunnen leiden tot nauwe samenwerking tusschen de *Commission des Réparations* en dit lichaam. Aangeteekend zij, dat in het geval van het Oostenrijksche reliefcrediet, de *Commission des Réparations* in deze richting werkzaam is.

Tot besluit van deze algemeene beschouwingen mogen de beginselen, die aan ieder stelsel van reconstructiecredieten ten grondslag zullen moeten liggen, worden samengevat.

Het derde van deze beginselen is in de voorafgaande beschouwing niet ter sprake gekomen. Het behoeft evenwel geen nadere toelichting;

a. De credieten moeten strikt beperkt blijven tot het bevorderen der productie (inclusief levensbehoeften aan de arbeidende bevolking);

b. Zij moeten gegeven worden op commerciële grondslag;

c. Zij moeten gegeven worden op zoodanige wijze, dat inflatie in het land, waardoor de credieten worden verstrekt, zooveel mogelijk wordt voorkomen.

Particuliere credieten onder speciale waarborgen.

16. Het boven besproken denkbeeld eener algemeene internationale leening gaat uit van de onderstelling, dat het onder de huidige omstandigheden niet te verwachten is, dat particuliere credieten zich ook maar tot eenigermate voldoende bedragen zullen voordoen. Deze opinie werd o.a. uitgesproken in het welbekende internationale Memorandum, hetwelk werd samengesteld in de laatste maanden van 1919 en in Januari van dit jaar aan de verschillende regeeringen werd voorgelegd. Sedert dien is evenwel een half jaar verlopen en de vraag mag worden gesteld, of op dit oogenblik nog steeds dezelfde opvatting moet worden gehuldigd.

Zij, die van deze meening zijn, verwijzen naar de beperkte schaal, waarop tot dusverre dergelijke credieten zijn verleend. Ongetwijfeld is de omvang gering in verhouding tot de behoeften aan grondstoffen en goederen van allerlei soort voor reconstructie-doeleinden in de getroffen landen. Waar evenwel aan dergelijke particuliere handels-transacties geen openbaarheid pleegt te worden gegeven, moet men zich aan den anderen kant voor hoeden, datgene, wat reeds in deze richting werd gedaan, te onderschatten. Vandaar dat hieraan enkele afzonderlijke woorden mogen worden gewijd.

Een veel voorkomende vorm, waarin zoodanige credieten verstrekt zijn geworden, schijnt te zijn, die van het zogenaamde „veredelingsverkeer”. Grondstoffen van elders worden in handen gegeven aan bedrijven in de getroffen landen, teneinde tegen zeker loon verwerkt te worden, terwijl het voltooide product aan den vreemde crediteur wordt teruggegeven. Zolang het bedrijfsproces weinig tijd vordert, behoeven de er bij betrokken risico's niet groot te zijn, zelfs onder de tegenwoordige omstandigheden. De transactie kan zelfs voor beide partijen belangrijke winst opleveren, aangezien bij de geldende wisselkoersen loonen en andere onkosten in deze landen over het algemeen beneden internationalen standaard blijven. Het feit bovendien, dat de installaties zelve grootendeels dateeren van vóór den oorlog, weerspiegelt zich in lage algemeene kosten.

Deze meest eenvoudige vorm van credieten van individuele bezitters van grondstoffen in de beter gesitueerde landen aan individuele bedrijven kan gemakkelijk in verschillende richting verder ontwikkeld worden. Dit is inderdaad het geval geweest. Credieten worden gegeven op een „revolving”-basis, organisaties van credietnemers en speciale trust-organisaties worden of zijn voor dit doel geschapen, en verschillende vormen van bankcredieten worden verstrekt. Speciaal in de laatste maanden schijnt deze ontwikkeling, dikwijls gepaard met het verkrijgen van zeker aandeel in het kapitaal en de leiding der credietgenietende onderneming, met versneld tempo voorwaarts te zijn gegaan. Een nauwkeurig onderzoek zou zeer wel kunnen uitwijzen, dat de verkregen resultaten in verschillende richting verre van onbetekenend zijn, speciaal wat Duitsland betreft. Bovendien zijn in den laatsten tijd enkele speciale bankinstellingen voor dergelijk doel in neutrale landen opgericht. De belemmeringen, welke soortgelijke credieten onder de tegenwoordige omstandigheden op hun weg vinden en de algemeene risico's welke erbij betrokken zijn, vonden reeds bespreking. Neemt men deze verzwarende omstandigheden in aanmerking, dan is het twijfelachtig of, gezien onder het licht van het oogenblik, de ervaringen in deze richting nog een zoo vergaand pessimisme rechtvaardigen ten opzichte van de mogelijkheid van verdere ontwikkeling, zoo spoedig deze belemmeringen maar zooveel mogelijk zijn opgeruimd en een organisatie in het leven is geroepen ter ondervanging van deze algemeene risico's.

Veel zal natuurlijk afhangen van de algemeene economische toestand in de naaste toekomst, welke onder de huidige omstandigheden op zeer korten termijn sterk van aspect kunnen veranderen. Een factor evenwel, die in dit verband vermoedelijk van veel betekenis zal zijn, mag nog speciaal worden genoemd. In de meeste markten van grondstoffen en industriële producten, bruikbaar voor reconstructiedoeleinden, bestond aan het einde van den oorlog in de produceerende landen een tekort aan aanbod, hetwelk

gedurende de eerste periode na den oorlog bleef voortbestaan. Op het huidige oogenblik evenwel schijnt het, dat in verschillende dezer markten, van grondstoffen zoowel als voltooide producten, de omstandigheden veranderd zijn, of in toenemende mate bezig zijn te veranderen. Op de tegenwoordige prijzen met hun belemmerenden invloed op consumptie groeien voorraden in deze landen weder aan, met het gevolg dat het initiatief wederom toevaalt aan de verkoopers en niet meer aan de koopers. Is dit juist, dan zal dit zonder twijfel het probleem der internationale credietverleening in hooge mate beïnvloeden, zelfs in die landen, waar de rentevoet hoog is en de algemeene financiële positie op dit oogenblik aan verdere credietuitzetting niet gunstig is. Het spreekt van zelf, dat onder die omstandigheden de prijs, welke voor deze credieten zal moeten worden betaald, hoog zal zijn en dat alle bezwaren zullen worden ondervonden, verbonden aan mededinging op een betrekkelijk beperkt gebied. Zoo spoedig evenwel de basis voor deze credieten voldoende gezond zal zijn, is er geen reden, waarom zij niet ook dan hun deel zullen hebben aan de markt.

Sinds het Memorandum verscheen, schijnt de positie dus in verschillende richting veranderd te zijn. Dat het vraagstuk niet een half jaar geleden ter hand werd genomen, is zeer te betreuren en zal onvermijdelijk zijn vertragenden invloed op het proces van reconstructie doen gevoelen. Heden echter moet de algemeene situatie beoordeeld worden onder het licht van de thans geldende verhoudingen, welke een minder pessimistisch inzicht schijnen te rechtvaardigen in de resultaten te bereiken met een stelsel van internationale samenwerking, waarbij het probleem van de verschaffing der noodzakelijke credieten in beginsel aan het particulier initiatief wordt overgelaten.

Het eerste doel van een dergelijk stelsel moet wezen de bezwaren, welke op het oogenblik aan particuliere credietgeving in den weg staan, zooveel mogelijk op te ruimen. De algemeene vragen, die zich in dit verband voordoen, zijn reeds besproken. Te dezer plaatse mogen nog enkele woorden worden gewijd aan de vraag, welk systeem van waarborgen aanvaard moet worden, ten einde de algemeene risico's van het oogenblik zooveel mogelijk te dekken.

Waar het praktische resultaat van ieder stelsel van credietverleening in hooge mate afhankelijk is van het karakter dezer waarborgen, zal deze kant van de zaak, wanneer zij aan de orde komt, zeer nauwkeurig moeten worden onderzocht. Verschillende denkbeelden zijn aan de hand gedaan, welke deze waarborgen in de eerste plaats trachten te vinden in de credietnemende landen. Voor den individueelen credietnemer treedt, — aldus een denkbeeld — een organisatie in de plaats, welke den geheelen tak van handel of nijverheid, waartoe hij behoort, omvat op den grondslag van hoofdelijke aansprakelijkheid van alle leden persoonlijk voor de credieten aan de organisatie verleend. Een volgende stap zou wellicht kunnen zijn het vormen van een centrale organisatie uit verschillende van dergelijke afzonderlijke organisaties, wederom op den voet van hoofdelijke aansprakelijkheid. Dit voorstel, dat wel de aandacht verdient, doet tegelijkertijd het mechanisme aan de hand, noodig voor de distributie der in den vreemde aangekochte goederen over de individueele bedrijven. De uitvoering van dit denkbeeld zou wellicht niet veel bezwaar opleveren, aangezien in de meeste gevallen organisaties, welke een geheel bedrijf omvatten, reeds bestaan. Veel kan verder worden bereikt langs den weg van het in het leven roepen van speciale trustorganisaties; wellicht zou voorts aan hypotheeken, voor zoodanige doeleinden aan te gaan, wettelijke voorrang boven bestaande kunnen worden verleend, en nog andere denkbeelden van soortgelijken aard schijnen mogelijk.

Al deze vormen van waarborgen gepaard wellicht aan zekere subsidiaire aansprakelijkheid der Regeeringen hebben evenwel één zwak punt, n.l. dat de algemeene risico's tot welker dekking deze waarborgen hebben te strekken, tegelijkertijd op deze waarborgen zelf hun invloed doen gevoelen. De eenige waarborgen, welke van deze nadeelen vrij zijn, zijn activa of vorderingen buiten het credietnemend land en zelfs op enkele dezer, in de eerste plaats de invoerrechten, die als een van de meest geschikte vormen van een zoodanige subsidiaire garantie van regeeringswege moeten worden beschouwd, doen de genoemde factoren tot zekere hoogte hun invloed gevoelen.

Of zulke subsidiaire garanties noodig zullen zijn of niet, wordt hier niet besproken. De economische positie der verschillende landen, die op het oogenblik aan buitenlandse credieten behoefte hebben, loopt dermate uiteen, dat wat in het eene geval onvermijdelijk is, in het andere achterwege kan blijven. De beslissing dienaangaande kan gedeels aan de credietnemende landen zelf gelaten worden,

aangezien de kraacht der garantie zich automatisch weerspiegelen zal in de gemakkelijheid, waarmede, en de voorwaarden, waaronder credieten verkregen worden. De moeilijkheden, die zich in dit verband voor enkele landen voordoen, als resultaat der vredesverdragen, zijn reeds besproken.

Al moet in een dergelijk stelsel aan het particuliere initiatief in beginsel zooveel mogelijk vrijheid worden gelaten, zoo zal toch een centraal gezag, handelend naar beginselen van algemeen belang, niet te missen zijn. Zoo spoedig toch zoodanige garanties als bezittingen of inkomstbronnen der overheid van den opzet deel gaan uitmaken, kunnen dergelijke waarborgen slechts in handen worden gegeven aan een internationaal lichaam van een zoodanig karakter, dat het in geval van nood zich in de plaats kan stellen van de betrokken regeeringen. Tegelijk zou een dergelijk lichaam, optredende voor alle geldgevers gelijkelijk, het mogelijk maken, schema's te vermijden, waarin dergelijke garanties zouden worden verpand voor een speciale groep van crediteuren en als gevolg de weg voor verdere credieten vrijwel versperd zou zijn. Aan den anderen kant zullen ook de garanties van particuliere zijde verstrekt vermoedelijk van een zoo verreikend karakter zijn, dat medewerking en toezicht van een dergelijk onpartijdig en internationaal lichaam in het belang zal zijn van credietgevers en credietnemers beiden.

Opzet en bevoegdheden van een dergelijke internationale autoriteit, samen te stellen uit vertegenwoordigers van alle deelnemende landen, credietgevende zoowel als credietnemende, zouden nader onder het oog moeten worden gezien. Zoo spoedig speciale waarborgen in handen van dit lichaam worden gesteld, zal het op eenigerlei wijze de credieten, die aan deze waarborgen deel hebben, moeten erkennen. Over het algemeen mag verwacht worden, dat de krachten van het vrije bedrijfsleven de credieten op zoodanige wijze zullen distribueeren, dat in de grootste behoeften het eerst wordt voorzien. Niettemin zal het noodig zijn, dat de internationale autoriteit, credieten toelatende tot het deelhebben aan eenig stelsel van bijzondere garanties, bevoegd is tusschen de verschillende credieten onderscheid te maken naar hun beteekenis voor het herstel van het bedrijfsleven in het algemeen. In verband hiermede zullen wellicht nog enkele andere bevoegdheden aan dit lichaam moeten worden verstrekt. In beginsel zal zijn positie evenwel eene moeten zijn van controle en algemeen toezicht.

Toetst men een stelsel als hier ontvouwd aan de beginselen, gesteld aan het eind van paragraaf 14, dan blijkt oogenblikkelijk, dat dit stelsel, vergeleken met eene internationale leening van welken vorm ook, zich veel nauwer en in zekeren zin automatisch aan deze beginselen aanpast. De credieten zullen uiteraard slechts op commerciële basis gegeven worden, terwijl zulks vanzelf geschieden zal op zoodanige wijze, dat verdere inflatie zoo weinig mogelijk in de hand wordt gewerkt. Alles wat noodig zal zijn, is zeker opzicht van het controleerend lichaam, ten einde te verzekeren, dat reconstructie-doeleinden in den engen zin zullen worden gediend.

Enkele woorden mogen in dit verband mog worden gewijd aan het probleem deze credieten liquide te maken, een probleem, dat zoo spoedig de credieten zekeren omvang gaan aannemen, naar voren zal komen. Over het algemeen schijnt het vraagstuk in de eerste plaats zaak te zijn voor de credietgevers zelf. In de meeste landen, welke tot de groep der credietgevers zouden behooren, schijnt het niet onmogelijk, organisaties in het leven te roepen, welke in staat zullen zijn schuldbrieven te plaatsen bij het publiek, of verkoopers te betalen met papier, dat door hen kan worden verkocht, of bij credieten tot onderpand kan strekken. Misschien zou het internationale lichaam op de een of andere manier dergelijke schuldbrieven, uitgegeven tegen credieten, welke deel hebben aan garanties in handen van dit lichaam, kunnen erkennen. Een ander denkbeeld zou zijn, dat het internationale lichaam zelf schuldbrieven zou uitgeven, welke gebruikt zouden worden om verkoopers te betalen. Het denkbeeld heeft enkele voordeelen, maar zou, door aldus aan dit lichaam directe aansprakelijkheid te geven voor de credieten zelve, de positie van dit lichaam in den grond veranderen. Bovendien is moeilijk in te zien, hoe bij een dergelijken opzet de kans om de schuldbrieven bij het publiek te plaatsen veel grooter zou worden.

Het behoeft niet te worden gezegd, dat in deze enkele bladzijden het denkbeeld slechts in algemeene trekken kan worden uiteengezet. Een aantal quaesties zal nog om oplossing vragen, doch zal vermoedelijk geen groote moeilijkheden medebrengen, waar de algemeene opzet is, het verstrekken van credieten zelf zoo vrij mogelijk te laten. Zoo zou, alhoewel het in theorie wellicht de voorkeur zou verdienen, dat alle credieten op goudbasis werden ver-

strekt, vermoedelijk niet noodig zijn deze quaestie aan te roeren, het aan partijen in iedere afzonderlijke credietovereenkomst overlatende, welke munteenheid zij tot grondslag willen nemen.

De gansche opzet heeft intusschen één zwak punt, dat zal blijven bestaan, zelfs wanneer op groote schaal credieten worden verstrekt. Dit zwakke punt is het direct resultaat van wat in het wezen der zaak een deugd is van het stelsel: zijn strikt commercieel karakter. De credieten toch, die beschikbaar worden gesteld, zullen in den regel gegeven worden aan individueele ondernemingen of hunne organen en bij voorkeur voor doeleinden, die op korten termijn resultaat opleveren. Elastisch als het stelsel is, zal het door het in het leven roepen van trust-organisaties op nog breeder grondslag of anderszins, wellicht mogelijk blijken deze credieten ook te doen strekken tot dekking van behoeften van minder individueel karakter. Toch blijft het aan twijfel onderhevig, of in een dergelijk stelsel in voldoende mate credieten verstrekt zullen worden voor zoodanige algemeene en niet direct financieel resultaat opleverende doeleinden, als b.v. de verbetering der transport- en verkeersmiddelen, wat in verschillende landen minstens even noodig zal zijn voor een herstel van het bedrijfsleven in het algemeen als het voorzien in de behoeften van individueele bedrijven. Voor dergelijke doeleinden zullen leeningen op een breeder grondslag waarschijnlijk de eenige oplossing blijken. Deze leeningen zouden evenwel in beginsel een subsidiair karakter dragen, zoodat de bedragen er bij betrokken zeer veel geringer zouden zijn, dan in eenig stelsel van een algemeene internationale leening. Dergelijke leeningen zouden gecontroleerd kunnen worden door de genoemde internationale autoriteit. Aangezien evenwel de meeste van dergelijke credieten niet gebruikt zouden worden op zoodanige wijze, dat zij op korten termijn voldoende opbrengst zouden leveren tot vorming van een speciaal fonds voor terugbetaling, zou dit er toe leiden, dat de aansprakelijkheid der Regeering op den voorgrond zou komen, ongeveer als bij de boven besproken reliecredieten.

Ten besluite: een bruikbaar stelsel van internationale samenwerking, gebaseerd op de beginselen van:

a. het in handen geven van subsidiaire garanties van een algemeen karakter aan een internationaal lichaam, dat tegelijk een algemeen recht van toezicht zou uitoefenen; doch

b. het tegelijk in beginsel overlaten van het verschaffen der noodige fondsen en de credietoperaties zelve aan het particulier initiatief, schijnt mogelijk.

Of een dergelijk stelsel de verwachte resultaten zal opleveren, is thans niet te zeggen. Evenwel, de huidige omstandigheden schijnen een „fair trial” te rechtvaardigen, mits aan deze credieten zooveel mogelijk vrij baan wordt gegeven. Het stelsel zou een succes te achten zijn, zoo spoedig blijken zou, dat een redelijke stap was gedaan in de richting van een zeker evenwicht in de voonziening met de meest belangrijke grondstoffen en zoodanige andere goederen, als voor de reconstructie van het bedrijfsleven onmisbaar zijn. Geen internationale leening zou trouwens verantwoord zijn verder te gaan.

ONTVANGEN:

Protectie in Frankrijk en zijne Koloniën. Mr. J. E. Glim. Dissertatie Amsterdam, Oct. 1920.

L'Importance économique de l'Ukraine. Memorandum du Gouvernement de la République Démocratique Ukrainienne à la Conférence Financière-Economique Internationale, convoquée par la Société des Nations à Bruxelles 1920.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Augustus 1920		Augustus 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	87333	f 9.860.954	117723	f 9.158.306
door overschrijving ¹⁾ .	49074	„131.064.943	39894	„ 166.965.143
Particuliere rekeninghoud.	8883 ²⁾	„ 20.226.485	5513 ²⁾	„ 16.762.613
Saldo te goed part. rek. u ^o .	—	„ 6.150.078	—	„ 3.782.668

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde pl.m. f 82.457.389,12 in de maand Juli 1920 en pl.m. f 131.118.158 in de maand Juli 1919. ²⁾ Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

.N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2	16 Spt. '20
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
	Vrsch. in R.C. 5 1/2	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland	7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk	6	8 Apr. '20	Bank v. Italië. 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 1/4	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem.	7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. discont.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
2 Oct. '20	4 1/8	4	6 1/8	4-5/8	—	7-8 1)
27 S.-2 O. '20	4-1/4	3 3/4-4 3/8	6 3/4	4-5/8	—	6-9
20-25 S. '20	3 1/4-4	3 1/4-4 1/2	6 3/4	4-5/8	—	6-7
13-18 " '20	4 1/8-1/4	3 1/4-4 1/2	6 3/4	4-5/8	—	6-7
29 S.-4 O. '19	3 3/8-4	4-5	3 3/4-7/8	4-5/8	—	5 1/2-12
30 S.-5 O. '18	2 3/4-3 3/8	3 1/2	3 1/2-3/4	4-5/8	—	5 3/4-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/8-5/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/8-2 1/2

1) Noteering van 1 Oct. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De meeste wisselkoersen waren deze week zeer stabiel. Alleen Londen en Skandinavië maakten een uitzondering. De omzettingen in Londen waren echter buitengewoon groot. Vooral voor November/December-levering was de vraag zeer dringend. Een plotseling sterk aanbod in het midden der week, waardoor de koers van 11.24 tot 11.14 terugliep, werd dan ook spoedig door een krachtig herstel gevolgd, zoodat de week sloot op ongeveer hetzelfde koerspeil als de vorige week. De Scandinavische koersen schommelden hevig. Stockholm was flauw en daalde ongeveer een gulden, daarentegen Kopenhagen eenzelfde bedrag hooger, maar vooral Christiania aanvankelijk zeer vast en van 43.30 oplopend tot 45.85. Daarna echter weder sterk aangeboden en teruglopend tot 44.85. Zwitserland begint, nu het sterkste reizigersverkeer is opgehouden, terug te loopen. Deze week 51.90—51.55. Indië 1.01 1/4—1.02 1/4. Buenos Aires 1.17—1.18.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
27 Sept. 1920..	11.24	21.60	5.27 1/2	1.40	22.77 1/2	3.22 1/2
28 " 1920..	11.23 1/2	21.35	5.35	1.40	22.67 1/2	3.20 3/4
29 " 1920..	11.22	21.50	5.25	1.37 1/2	22.70	3.20 3/8
30 " 1920..	11.15	21.32 1/2	5.10	1.37 1/2	22.50	3.21 3/8
1 Oct. 1920..	11.18	21.47 1/2	5.22 1/2	1.37 1/2	22.60	3.21 1/4
2 " 1920..	11.20 1/2	21.60	5.25	1.35	—	—
Laagste d. w. 1)	11.14	21.25	5.05	1.30	22.45	3.19 1/2
Hoogste " " 1)	11.25	21.70	5.42 1/2	1.42 1/2	22.80	3.23
25 Sept. 1920..	11.24	21.60	5.02 1/2	1.35	22.82 1/2	3.21 1/2
18 " 1920..	11.30	21.70	4.62 1/2	1.35	22.45	3.22 3
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 24 Sept. 1920.
3) Idem van 17 September 1920.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia
27 Sept. 1920	64.60	44.—	44.—	51.85	47.25	101 1/2-2 1/2
28 " 1920	64.50	44.10	44.15	51.70	47.25	101 1/2-2 1/2
29 " 1920	64.35	45.25	45.25	51.65	47.25	101 1/2-2 1/2
30 " 1920	63.80	45.25	46.—	51.40	47.25	101 1/2-2 1/2
1 Oct. 1920	63.65	45.—	45.90	51.50	47.25	101 1/2-2 1/2
2 " 1920	63.80	45.—	45.50	51.55	47.25	101 1/2-2 1/2
L'ste d. w. 1)	63.50	43.75	43.30	51.35	47.—	101 3/4
H'ste " " 1)	64.70	45.50	46.—	52.—	47.50	102 1/4
25 Sept. 1920	64.50	43.80	43.—	51.90	47.30	102-1/2
18 " 1920	65.50	44.—	44.15	51.95	47.25	102 1/4-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
2 Oct. .. 1920	3.49.50	6.70	nom.	***
Laagste d. week	3.47.—	6.61	nom.	***
Hoogste " " "	3.50.50	6.76	nom.	***
25 Sept. .. 1920	3.48.75	6.64	nom.	***
18 " .. 1920	3.54.50	7.02	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/10

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	18 Sept. 1920	25 Sept. 1920	27 S.-2 O. 1920 Laagste	2 Oct. 1920 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. \$	56 7/8	58 1/2	56 1/2	58 3/4
Calcutta	£ p. rup.	1/10 3/8	1/10 3/8	1/9 7/16	1/10 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	4/3 1/4	4/3 1/2	4/3	4/3 1/2
Lissabon	d. per Mil.	11	11	10 1/2	11 1/2
Madrid	Peset. p. £	23.98	23.75	23.67	23.88
*Montevideo 1	d. per \$	—	58 1/2	56 3/4	59
Montreal....	\$ per £	3.91	3.87	3.81	3.90
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	12 3/8	12 3/8	12 3/8	12 3/8
Rome	Lires p. £	80.75	84.00	82.80	84.00
Shanghai ..	£ p. tael	5/11 3/8	5/11 3/4	5/11	6/0 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 3/8	2/3 7/16	2/3 1/16	2/4
*Valparaiso..	d. p. peso	11 1/4	11 1/4	10 3/8	11 1/8
Yokohama ..	£ per yen	2/11	2/11 1/8	2/10 3/4	2/11 1/2

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
2) Noteeringen van 1 October.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
2 Oct. 1920.....	59 1)	91
25 Sept. 1920.....	59 1/2	93
18 " 1920.....	59 1/2	93 3/4
11 " 1920.....	59	93 1/2
4 Oct. 1919.....	64	120
5 Oct. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1/2	54 1/8

1) Noteering van 1 October 1920.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 October 1920.

Activa.	
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	f 62.063.097,23 " 4.248.919,17 " 69.659.934,87
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f 135.971.951,27
Idem eigen portef.	f 29.623.555,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet atgel.	" 29.623.555,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	f 121.674.869,64 1/2 " 30.903.166,84 " 169.768.061,03
	f 322.344.697,51 1/2
Op Effecten	f 316.458.297,51 1/2
Op Goederen en Spec.	" 5.885.800,—
	322.344.097,51 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	" 4.956.497,46
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 56.426.660,—
Muntmat., Goud	" 579.921.066,39
	f 636.347.726,39
Munt, Zilver, enz.	" 18.017.860,03
Muntmat., Zilver	" —
	654.365.586,42
Effecten	
Bel. v. h. Res.fonds.	f 4.095.883,12 1/2
id. van 1/8 v. h. kapit.	" 3.843.227,37 1/2
	7.939.110,50
Geb. en Meub. der Bank	" 3.594.000,—
Diverse rekeningen	" 20.196.747,22
	f 1.178.991.545,38 1/2
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	" 1.066.075.020,—
Bankassignatiën in omloop	" 968.099,37 1/2
Rek.-Cour. Het Rijk	f —
saldo's: Anderen	" 75.413.478,86 1/2
	75.413.478,86 1/2
Diverse rekeningen	" 11.534.947,14 1/2
	f 1.178.991.545,38 1/2

NED. BANK 4 October 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 425.078.701,44
 Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking..... 196.587.381,79
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is ... 2.125.393.505,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	34.055.100,31 $\frac{1}{2}$	
Buitenlandsche wissels.....		9.811.785,—
Beleeningen	8.401.676,62	
Goud	60,—	
Zilver	286.063,—	
Bankbiljetten	35.764.990,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	7.551.111,64 $\frac{1}{2}$	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
4 Oct., 1920	636.348	18.018	1.066.075	76.382
27 Sept. 1920	636.348	17.732	1.030.310	69.473
20 „ 1920	636.348	17.882	1.028.027	72.124
13 „ 1920	636.339	17.096	1.026.215	75.112
6 „ 1920	636.339	16.747	1.033.388	75.450
4 Oct. 1919	632.186	4.807	1.021.460	58.451
5 Oct. 1918	707.586	8.049	981.217	56.834
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
4 Oct. 1920	135.972	—	322.344	425.079	57
27 Sept. 1920	101.917	—	313.942	433.327	59
20 „ 1920	93.677	—	314.962	432.904	59
13 „ 1920	91.100	—	317.576	432.347	59
6 „ 1920	91.185	—	322.346	430.524	59
4 Oct. 1919	123.773	69.000	231.681	420.245	59
5 Oct. 1918	110.654	89.000	112.556	507.415	69
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	48.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	27 Sept. 1920	4 Oct. 1920
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 363.860.000,—	f 365.270.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 2.390.000,—	„ 18.838.000,—
Aan zilverbons	„ 51.090.396,75	„ 52.630.527,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
25 Sept. 1920.....	***	***		569.000
18 „ 1920.....	***	***		572.000
11 „ 1920.....	***	***		570.500
21 Aug. 1920.....	210.038	6.439	345.291	211.702
14 „ 1920.....	206.660	6.445	344.491	209.969
7 „ 1920.....	206.696	6.259	338.922	207.206
31 Juli 1920.....	204.722	6.139	334.549	192.162
27 Sept. 1919.....	157.373	2.898	287.544	97.759
21 Sept. 1918.....	100.300	14.088	179.199	76.939
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
25 Spt. 1920		335.500	***	***	114.500	***
18 „ 1920		339.000	***	***	113.000	***
11 „ 1920		344.500	***	***	107.500	***
21 Aug. 1920	28.221	27.872	168.531	19.297	105.216	39
14 „ 1920	28.385	24.114	183.082	17.232	102.351	38
7 „ 1920	27.888	24.098	185.312	14.721	103.869	39
31 Juli 1920	27.902	22.878	165.154	24.020	105.665	40
27 Spt. 1919	11.931	19.966	183.776	18.116	83.441	42
21 Spt. 1918	8.427	26.278	73.118	17.556	63.348	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ¹⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbare schulden	Disconto's	Dio. rekeningen ¹⁾
4 Sept. 1920 ..	1.081	2.229	971	1.775	921
28 Aug. 1920 ..	1.081	2.146	1.039	1.787	706
21 „ 1920 ..	1.081	2.053	1.005	1.800	709
14 „ 1920 ..	1.079	2.267	954	1.759	641
6 Sept. 1919 ..	953	1.511	1.115	1.506	438
7 Sept. 1918 ..	816	1.621	960	1.129	168
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
29 Sept. 1920	123.115	227.491	353.795	28.500	322.425
22 „ 1920	123.065	125.486	353.038	28.500	321.925
15 „ 1920	123.093	125.165	354.416	28.500	323.975
8 „ 1920	123.077	125.909	355.188	28.500	324.374
1 Oct. 1919	88.159	84.142	335.021	28.500	317.536
3 Oct. 1918	72.158	62.252	278.888	28.500	256.659
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
29 Sept. '20	21.888	109.313	16.139	111.027	14.073	11,10
22 „ '20	35.518	88.723	16.708	105.448	16.029	13,12
15 „ '20	56.103	83.391	15.202	122.575	16.379	11,90
8 „ '20	59.628	76.341	16.501	116.989	15.619	11,70
1 Oct. '19	70.735	81.990	35.863	121.220	22.467	14,25
3 Oct. '18	57.671	99.727	30.525	137.127	28.355	16,91
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
23 Sept. '20	1.098.629	1.091.665	18.980.197	59.263.661	34
15 „ '20	1.098.211	1.091.664	18.840.145	58.927.894	34
8 „ '20	1.098.326	1.091.666	18.649.921	58.752.267	34
31 Aug. '20	1.098.675	1.091.668	18.686.476	58.018.467	34
23 Sept. '19	1.116.434	1.096.983	8.617.934	28.619.037	34
23 Sept. '18	2.565.351	2.447.215	2.340.130	14.429.381	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	98

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Sept. 1920	46.933.499	14.217.367	32.045.500	18.933.600
15 „ 1920	49.919.815	17.206.870	32.046.800	18.803.300
8 „ 1920	44.860.201	12.074.488	32.028.200	18.604.600
31 Aug. 1920	46.379.155	15.771.766	32.028.500	18.641.600
23 Sept. 1919	28.454.907	8.334.080	20.218.400	8.591.800
23 Sept. 1918	17.590.086	9.106.408	10.941.700	2.327.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. sald ¹⁾
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 „ '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
30 Sept. '20	5.479.550	1.948.367	256.306	1.079.786	26.600.000
23 " '20	5.489.579	1.956.895	261.057	613.311	26.600.000
16 " '20	5.520.567	1.978.278	255.005	634.156	26.600.000
9 " '20	5.570.665	1.978.278	254.824	676.209	26.600.000
2 Oct. '19	5.574.184	1.978.278	291.458	803.340	24.750.000
3 Oct. '18	5.438.630	2.037.108	319.809	1.540.155	18.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Bele- ning	Bankbil- jetten	Rek. Cr. Partic- ulieren	Rek. Cr. Staat
	2.293.167	482.337	1.987.872	39.207.943	3.251.403	55.918
	1.964.641	483.219	1.982.900	38.689.733	3.825.114	59.385
	1.859.724	484.104	1.991.282	38.665.735	3.026.086	34.842
	1.937.657	485.630	2.009.409	38.622.449	3.259.494	39.983
	995.966	689.341	1.266.226	36.255.602	2.753.615	65.267
	902.103	1.058.039	831.567	30.225.175	3.029.352	76.040
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.670	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald	Bele- nen van buitenl. vorder.	Bele- nen van prom. d. provinc.	Binn. wissels en bele- nen.	Circu- latte	Rek. Cr. partic.
30 Sept. '20	358.188	84.653	480.000	713.459	5.736.056	1.149.006
23 " '20	358.155	84.653	480.000	687.976	5.637.866	1.254.030
16 " '20	358.158	84.653	480.000	671.552	5.645.721	1.369.358
9 " '20	358.105	84.653	480.000	680.193	5.620.202	1.354.915

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latte
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
10 Sept. '20	1.976.226	1.285.013	111.455	155.021	3.295.175
3 " '20	1.962.310	1.275.278	111.455	155.647	3.243.270
27 Aug. '20	1.971.825	1.300.959	111.455	156.002	3.203.637
20 " '20	1.966.351	1.304.879	111.455	155.486	3.174.725
12 Sept. '19	2.068.867	1.299.535	—	69.632	2.621.228
13 Sept. '18	2.023.558	1.190.072	5.829	52.481	2.295.031

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- kings- perc. ¹⁾	Percent. Goud- dekking circul. ²⁾
10 Sept. '20	2.992.181	2.516.477	97.191	42,8	46,8
3 " '20	3.058.428	2.490.035	97.133	42,5	46,6
27 Aug. '20	2.989.092	2.447.756	97.055	43,2	47,7
20 " '20	2.940.026	2.484.556	96.759	43,5	48,1
12 Sept. '19	2.116.843	2.649.514	85.140	49,6	60,0
13 Sept. '18	1.910.178	2.284.107	78.689	51,9	67,2

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposito
3 Sept. '20	819	16.927.978	1.394.957	14.081.871	2.767.782
27 Aug. '20	820	16.930.987	1.372.075	14.130.071	2.745.231
20 " '20	818	16.882.540	1.362.501	14.125.024	2.723.828
13 " '20	815	16.820.434	1.392.064	14.160.949	2.724.090
5 Sept. '19	774	15.233.886	1.342.058	13.510.339	1.921.549
6 Sept. '18	735	12.999.208	1.192.072	11.368.823	1.461.373

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 October 1920.

De conferentie te Brussel heeft tot nu toe slechts weinig invloed uitgeoefend op de houding der verschillende beurzen. Wel worden de discussies in sommige kringen met meer dan de gewone belangstelling gevolgd, doch men is er te sterk van overtuigd, dat de bijeenkomst geen enkel bindend besluit zal kunnen nemen, dan dat overgrootte waarde aan de gevoerde besprekingen kan worden gehecht. Zonder waarde is de samenkomst natuurlijk allerminst; de grondbeginselen van de te voeren financiële en economische politiek kunnen te Brussel door de meest eminente mannen op dit gebied worden vastgelegd en deze kunnen dan als richtsnoer dienen voor de diverse Regeeringen. Doch een en ander zal dan toch slechts langs lijnen van geleidelijkheid kunnen plaats vinden en directe resultaten kunnen voor het moment niet worden tegemoet gezien.

Eenigszins is dit wel een teleurstelling geweest, zool niet voor de ingewijden, dan toch voor groote kringen uit het publiek, die zich van de conferentie meer tastbare resultaten ten aanzien van valuta-stabilisatie, het 'vrije handelsverkeer, credieten, enz. hadden voorgesteld. Hierbij is thans gekomen de daling in de prijzen van verschillende goederen, welke reactie overal in de wereld een aanmerkelijke omvang heeft aangenomen. Vooral in de Vereenigde Staten is deze gang van zaken zeer teeknend geweest; de nadeelige prijsverschillen voor den groothandel variëren daar tusschen 20 en 65 pCt. De directe aanleiding is geweest het aanzeggen van credieten aan den handel door de banken; de oorzaak echter is te vinden in de langzamerhand verminderde koopkracht van het publiek, zoowel in het binnen- als in het buitenland. Wat dit laatste betreft, heeft de stijgende beweging van den dollar natuurlijk in sterke mate er toe medegewerkt het stokken van den export nog ernstiger te maken. Er zijn thans reeds verschillende ondernemingen, die of op halve capaciteit werken, of hun fabrieken reeds gesloten hebben, terwijl er tal van handelaars zijn, die er de voorkeur aan geven, hun goederen in entrepôt te laten en er de opslagkosten en het renteverlies voor te offeren, dan de waren tot de tegenwoordige prijzen te verkoopen.

Niettemin heeft de beurs te Wallstreet een gedeceerd vast aanzien gehad. Hoofdzakelijk is dit toe te schrijven aan twee factoren. De eerste, hier reeds herhaalde malen gereleveerd, is de betere toestand van de spoorwegen. Sinds de spoorwegsystemen onder het eigen beheer der maatschappijen teruggebracht zijn, heeft het goedertransport zich sterk uitgebreid, ongeveer met 20 pCt., hetgeen niet heeft nagelaten een gunstigen invloed op de ontvangsten uit te oefenen. Hierbij komt, dat de bepalingen van de Interstate Commerce Commission er toe hebben bijgedragen het exploitatie-overschot veel grooter te doen zijn dan voorheen het geval was. De tweede factor, die gunstig op de beurs heeft gewerkt, is het vooruitzicht op goede oogsten. Einde Mei b.v. luidde het officieele bericht omtrent katoen zodanig, dat een opbrengst van circa 20 miljoen balen in uitzicht werd gesteld; thans echter is de taxatie reeds gestegen tot 12,78 miljoen balen. De maïs-oogst zal vermoedelijk 103 miljoen bushels meer bedragen dan een maand geleden werd verwacht. De tarwe-oogst zal vermoedelijk onder het gemiddelde blijven, doch deze tegenslag wordt goedgemaakt door de haver. Alles tezamen genomen wegen de gunstige feiten ruimschoots op tegen de nadeelige en hierdoor is dan ook de optimistische tendens van Wallstreet te verklaren.

De beurs te Parijs daarentegen had een over het algemeen zwak verloop. Dit is te opvallender, waar de cijfers van de handelsbalans een toch zeker niet ongunstig beeld vertoonen en waar de spanning op de geldmarkt, door de onlangs doorgevoerde leening in de Vereenigde Staten weer tot het verleden behoort. Bovendien luiden ook in Frankrijk de oogst-cijfers goed. Hier ontbreekt echter de factor van verhoogde export, terwijl zich daarentegen wel de invloed van malaise in den groothandel doet gevoelen.

Te Londen is het verloop van de beurs onregelmatig geweest, doch met een vasten grondtoon. Het herhaaldelijk uitstel van de mijnwerkersstaking heeft wel eenige opluchting gebracht, omdat de directe dreiging thans niet meer zoo krachtig is, doch aan den anderen kant zijn zoovele moeilijkheden met de arbeiders nog zvevende, dat van een bepaald geanimeerde stemming geen sprake is geweest. Ook heeft de eveneens in het Britsche Koninkrijk plaatshebbende daling der goederenprijzen onrust in handelskringen te voorschijn geroepen, hetgeen enerzijds tot terughouding bij het aangaan van speculatieve posities, anderzijds tot verkoopen voert.

Te Berlijn heeft de beurs daarentegen weer een opge-

wekt verloop gehad. Dit verschijnsel is overigens niet nieuw; hoe slechter de economische en financieele toestand van het Duitsche Rijk werd, met des te meer animo werd het koerspeil van speculatieve fondsen omhoog gedreven. Ook thans is dit weder het geval geweest. De cijfers, ter conferentie van Brussel geproduceerd, hebben duidelijk in het licht gesteld, dat de export van Duitschland nog lang niet in staat is, het land aan noemenswaardige inkomsten te helpen; aan den anderen kant is de grootte van de te betalen oorlogsschuld nog steeds niet vastgesteld, zoodat men zich te dien aanzien in een groote mate van onzekerheid bevindt. De druk der Entente is overigens op dit oogeblik reeds krachtig voelbaar, voornamelijk ten aanzien der kolenvoeranties, waardoor sommige industrieën zich reeds gedwongen hebben gezien Amerikaansche steenkolen te importeren.

Ondanks of wellicht juist tengevolge van deze feiten bloeit, zooals gezegd, de beurshandel levendig. Vooral schijnt de speculatiezucht sterk te heerschen onder het personeel van banken, bankiers en commissonnairs, zoodat in den loop van deze week het beursbestuur den maatregel heeft genomen koop-orders van Mk. 1000 en Mk. 2000 in bepaalde fondsen eenvoudig te annuleren. Het bestuur tracht door deze maatregel de speelmacht van het personeel tegen te gaan; afgezien echter van het feit, dat de meer draagkrachtigen hierdoor niet afgeschrikt worden, werkt zij door haar besluit het „majoreeren" der koop-orders in de hand, waardoor wel eens een averechtsch resultaat verkregen zou kunnen worden.

Te onzent is de stemming voor het meerendeel zeer flauw geweest. Zelfs voor binnenlandsche staatsfondsen heeft deze tendens zich doen gelden, in de eerste plaats wel als gevolg van de bekende circulaire der Nederlandsche Bank, in de tweede plaats echter, doordat de thans aan de markt komende prima beleggingswaarden van een 7 pCt. type de lagere rendementen omlaag drukt. Wel was er voor sommige der inheemsche staatschuld-soorten een kleine opleving te onderscheiden, doch dit moet eerder worden beschouwd als een natuurlijke redres op de reactie van de laatste weken, dan als een teeken, dat er een groot aantal nieuwe koopers in de markt zijn gekomen.

Van de buitenlandsche soorten hebben eigenlijk alleen Mexicanen eenigszins de aandacht getrokken en dan nog alles in de laatste dagen der berichtperiode, toen nieuwe gunstige berichten uit Mexico de aandacht op deze soort van fondsen hebben gevestigd.

	28 Sept.	1 Oct.	4 Oct.	Rijzing of daling.
5 %o Ned. W. Sch.	1918	84 1/8	84 5/16	83 9/16 — 1/16
4 1/2 %o „ „ „	1916	85	84 1/4	84 3/4 — 1/4
4 %o „ „ „	1916	76	77	77 + 1
3 1/2 %o „ „ „	„ „ „	60 1/2	60 7/8	61 1/2 + 1
3 %o „ „ „	„ „ „	51 1/4	51	50 2 3/4 - 1 1/2
2 1/2 %o Cert. N. W. S.	„ „ „	44	43 7/8	44 1/8 + 1/8
5 %o Cost-Indië 1915	„ „ „	91 1/2	91 1/2	91 — 1/2
4 %o Hongarije Goud	„ „ „	7	7	7 —
4 %o Oostenr. Kronenrente	„ „ „	5	5	5 —
5 %o Rusland 1906	„ „ „	11 1/2	11	11 — 1/2
4 1/2 %o Iwngorod Domb.	„ „ „	11 1/2	11 1/2	10 1/16 — 17/16
4 %o Rusland Cons. 1880	„ „ „	11 1/2	10 1/2	11 1/16 — 7/16
4 %o Rusl. bij Hope & Co.	„ „ „	12 1/8	11 1/2	12 3/8 + 1/4
4 %o Servië 1895	„ „ „	18	18	18 —
4 1/2 %o China Goud 1898	„ „ „	50	49 1/8	49 3/8 — 3/8
4 %o Japan 1899	„ „ „	59 7/8	59 7/8	59 7/8 —
4 %o Argentinië Buitenl.	„ „ „	57 7/8	57 1/2	57 3/4 — 1/8
5 %o Brazilië 1895	„ „ „	54 3/8	54 3/8	54 3/8 —
5 %o „ „ 1913	„ „ „	55	55	55 —

De lokale markten waren uiterst ongeanimeerd. In de eerste plaats dienen hier suikerwaarden te worden gereleveerd, die in ruime mate en vrijwel ongelimiteerd werden aangeboden. Het uitblijven van afdoeningen uit Indië, de daling der suikerprijzen in de Vereenigde Staten, het aanbieden van nieuwe uitgiften der Indische Cultuurbanken, enz. hebben een uiterst ongeanimeerde tendens te voorschijn geroepen, die resulteerde in een sterken teruggang der koersen. Wel waren op sommige dagen oplevingen te onderscheiden, doch deze moeten worden toegeschreven aan contramine-dekkingen. Niettemin bleef er aan het slot der berichtperiode nog een krachtige baisse-partij bestaan, die natuurlijk wel als steun voor de markt kan worden aangemerkt, zoodra er een keer intreedt, doch die voor het oogeblik alleen medewerkt, om de stemming nog onrustiger te maken.

	28 Sept.	1 Oct.	4 Oct.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	„ „ „	191	189 1/2	186 — 5
Ned.Handel-Mij.cert.v.aand.	„ „ „	215	217	216 + 1

	28 Sept.	1 Oct.	4 Oct.	Rijzing of daling.
Rotterd. Bankvereniging	„ „ „	142	140	140 — 2
Amst. Superfosfaatfabriek	„ „ „	150	146	147 1/2 — 2 3/8
Van Berkel's Patent	„ „ „	120	120 3/4	121 1/2 + 1 1/2
Insulinde Oliefabriek	„ „ „	163	158 1/4	156 1/4 — 6 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	„ „ „	94	94 1/2	93 3/4 — 1/4
Ned. Scheepsbouw-Mij	„ „ „	120	120	120 —
Philips' Gloeilampenfabriek	„ „ „	996 1/2	970 1/2	975 — 21 1/2
R. S. Stokvis & Zonen	„ „ „	594	594	594 —
Vereenigde Blikfabrieken	„ „ „	135	135	134 3/4 — 1/4
Compania Mercantil Argent.	„ „ „	260	265	248 1/2 — 11 1/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	„ „ „	324 1/2	325 1/2	308 — 16 1/2
Handelsver. Amsterdam	„ „ „	786	784 1/2	761 — 25
Holl. Transatl. Handelsver.	„ „ „	101	101	101 —
Linde Teves & Stokvis	„ „ „	187	186	186 — 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	„ „ „	158	163 1/2	160 + 2
Tels & Co's Handel-Mij	„ „ „	132	129	129 — 3
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	„ „ „	304	309	319 + 15
Kon. Petroleum-Mij.	„ „ „	833 3/4	819 1/2	832 — 1 3/4
Orion Petroleum-Mij.	„ „ „	80	82	81 + 1
Steaua Romana Petr.-Mij.	„ „ „	189	192	185 — 4
Amsterdam-Rubber-Mij.	„ „ „	219 1/2	218 1/4	211 — 8 1/2
Nederl.-Rubber-Mij.	„ „ „	120	117	110 — 10
Oost-Java-Rubber-Mij.	„ „ „	364	344	319 1/2 — 44 1/2
Deli-Maatschappij	„ „ „	528 1/2	528	544 + 15 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij	„ „ „	332	330	330 — 2
Senembah-Maatschappij	„ „ „	662	666	674 + 12

Vrijwel geen enkele afdeling heeft zich aan deze algemeene tendens kunnen onttrekken. Een afzonderlijke bespreking der diverse rubrieken mag dan ook als overbodig worden beschouwd; een blik op de koerslijsten toont overtuigend aan, dat overal dezelfde richting kon worden opgemerkt. Voor enkele afdelingen waren bijzondere factoren nog overheerschend; zoo bijvoorbeeld voor de *scheepvaartmarkt* het feit, dat de Koninklijke Hollandsche Lloyd met een nieuwe emissie aan de markt kwam, welke tot nu toe een niet al te gunstig onthaal heeft gevonden.

	28 Sept.	1 Oct.	4 Oct.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	„ „ „	377 1/2	375	372 1/2 — 5
„ „ „ „ gem.eig.	„ „ „	357	355	348 1/4 — 8 3/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	„ „ „	225	230	230 + 5
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	„ „ „	66	55	68 + 2
Hollandsche Stoomboot-Mij.	„ „ „	159	159	159 —
Java-China-Japan-Lijn	„ „ „	245 1/2	246	237 — 8 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	„ „ „	145	130 1/4	128 — 17
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	„ „ „	190 1/4	185	176 1/2 — 13 3/4
Koninkl.-Paketaart Mij.	„ „ „	200	200	200 —
Maatschappij Zeevaart	„ „ „	220	208	205 — 15
Nederl. Scheepvaart-Unie	„ „ „	226 3/4	221 1/2	215 — 11 3/4
Nievelt Goudriaan	„ „ „	450	450	444 — 6
Rotterdamsche Lloyd	„ „ „	221 1/2	213 1/4	212 — 9 1/2
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg"	„ „ „	246 1/2	246 1/2	246 1/2 —
„ „ „Nederland"	„ „ „	272 3/4	258	254 — 18 3/4
„ „ „Noordzee"	„ „ „	80	88 1/2	89 3/4 + 9 3/4
„ „ „Oostzee"	„ „ „	235	235	235 —

Alleen de *Amerikaansche markt* bleef zich handhaven, onder aanvoering van Wallstreet en in verband met de vaste houding van den dollarkoers. De meeste handel ontstond in spoorwegwaarden; industrials waren meer op den achtergrond gedrongen.

	28 Sept.	1 Oct.	4 Oct.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	„ „ „	168	169 1/2	169 3/4 + 1 3/4
Anaconda Copper	„ „ „	132	131	132 —
Un. States Steel Corp.	„ „ „	110 3/4	111 1/4	111 1/8 + 3/8
Atchinson Topeka	„ „ „	105	107	110 3/4 + 5 3/4
Southern Pacific	„ „ „	122	126	129 1/2 + 7 1/2
Union Pacific	„ „ „	155	160	164 + 9
Int. Merc. Marine orig. Com.	„ „ „	28 1/16	26 7/16	27 1/2 — 9/16
„ „ „ „ prefs.	„ „ „	98 1/2	85	85 — 13 1/2

De *geldmarkt* is door de groote realisaties iets ruimer geworden; prolongatie noteerde tenslotte 3 3/4 pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

5 October 1920.

In verschillende West-Europeesche landen ondervindt het laatste gedeelte der graanoogsten nog steeds nadeel van het ongunstige weder. Vooral uit Engeland komen daaromtrent nog geregeld klachten, terwijl ook in Duitschland de afloop van de oogsten teleurstelling heeft gebaard. In Engeland en Schotland is zelfs nu nog in vele streken tengevolge van regen de oogst nog niet afgeloopen. In Frankrijk daaren-

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten.	4 Oct. 1920	27 Sept. 1920	4. Oct. 1919
	Tarwe Dec.	Maïs Oct.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Maïs Oct.	Lijnzaad Oct.				
2 Oct. '20	207 1/2	96	56 1/4	21,00	9.80	26,05	Tarwe*	32,75	34,75	—
25 Sept. '20	218 1/4	121 1/2 ²⁾	52 3/8 ²⁾	20,45	9,55	26,30	Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	30,—	31,—	—
2 Oct. '19	226	144	71 1/2	14,00 ³⁾	8,30 ³⁾	19,20 ³⁾	Maïs (La Plata)	375,—	380,—	347,—
2 Oct. '18	226	131 3/4	68 ⁴⁾	11,35 ³⁾	5,75 ³⁾	21,50 ³⁾	Gerst (48 lb. feeding) .. ²⁾	430,—	430,—	450,—
2 Oct. '17	220	119 3/8 ¹⁾	58 7/8	—	8,50 ⁴⁾	21,50	Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	22,—	22,—	21,—
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ³⁾	5,38 ³⁾	13,70 ³⁾	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ²⁾	242,50	250,—	270,—
							Lijnzaad (La Plata).... ⁴⁾	780,—	800,—	735,—

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Nov. ⁴⁾ per Oct.

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Sept./2 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	27 Sept./2 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe	22.612	409.422	322.383	—	105.721	85.332	515.143	407.715
Rogge	2.777	84.559	67.844	—	515	19.953	85.074	87.297
Boekweit	—	2.825	3.882	—	—	—	2.825	3.882
Maïs	1.868	280.675	118.482	2.409	53.161	5.908	333.836	124.390
Gerst	579	30.907	133.857	—	918	62.315	31.825	196.172
Haver	—	21.611	160.893	—	—	7.333	21.611	168.226
Lijnzaad	598	32.823	58.325	5.113	17.517	19.403	50.340	72.728
Lijnkoek	1.100	31.598	48.725	—	1.406	200	38.004	48.925
Tarwemeel	—	22.966	192.243	—	—	37.435	22.966	229.678
*Andere meelsoorten	3.979	22.178	150.826	—	100	10.708	22.278	161.534

tegen heeft men bij den nieuwen uitzaai en de bewerking van den grond last ondervonden van te veel droogte. De laatste dagen echter is daarin verbetering gekomen en hetzelfde kan nu eindelijk gezegd worden van Argentinië. De voortdurende droogte had daar groote ongerustheid gewekt, vooral wat den nieuwen oogst van lijnzaad en tarwe betreft. Ook werd er reeds over geklaagd, dat de uitzaai van maïs werd vertraagd wegens de droogte van den grond. Wel viel den laatsten tijd nu en dan wat regen, doch deze was onvoldoende en de markten voor lijnzaad en tarwe bleven vast. Zelfs werd er gesproken van de mogelijkheid, dat de Argentijnsche Regeering bij den uitvoer der nieuwe tarwe de verschepers zou verplichten, een gedeelte van de tarwe beneden marktprijs te harer beschikking te stellen. Reeds heeft de Argentijnsche graanhandel zich gewend tot de London Corn Trade Association met het voorstel, om in de contracten eene conditie op te nemen, die de verkooptegen dat risico beschermt. De laatste paar dagen heeft het eindelijk in Argentinië sterk geregend, tengevolge waarvan voorloopig de verwachtingen omtrent de oogsten sterk verbeterd zijn. In verband daarmee was gisteren in Argentinië de markt voor alle granen en lijnzaad flauw. Ondanks de zeer sterke prijsdaling van den laatsten tijd in Noord-Amerika had de markt zich in Argentinië voortdurend goed gehandhaafd. Maïs was zelfs in het laatst der vorige week vast en hooger, doch de prijsdaling van gisteren heeft die verhooging weder teniet gedaan. Het grootste is de prijsverlaging van lijnzaad. Blijkbaar heeft de regen de vooruitzichten voor dit artikel dus belangrijk verbeterd. In Noord-Amerika heeft de prijsverlaging, waarvan de vorige week sprake was, zich in deze week voortdurend verder ontwikkeld. Met enkele onderbrekingen is de markt zoowel voor tarwe als voor rogge en maïs met groote sprongen gedaald. Wat het broodgraan betreft, heeft de verwachting van eene zeer groote tarweopbrengst in Canada daarbij haar invloed laten gelden. Voor maïs staat de oogst in de Vereenigde Staten er buitengewoon goed voor. Het weder is zeer gunstig geweest, zoodat de oogst als geheel buiten gevaar wordt beschouwd. De daling der maïsprijzen in de Vereenigde Staten is den laatsten tijd wel zeer groot geweest, en bedraagt bijvoorbeeld voor den December-termijn sedert het begin van September ongeveer 33 pCt. Het ziet er naar uit dat de Vereenigde Staten nu eindelijk weder spoedig als geregelde verschepers van maïs zullen optreden in concurrentie met Argentinië. Reeds zijn er in Engeland verschillende zaken tot stand gekomen en ook in Nederland is eene kleinigheid gekocht, hetgeen sinds zeer langen tijd niet het geval was geweest. Nu ook Roemenië en Bulgarië geregeld maïs verschepen, zijn, behalve Rusland, alle vroegere maïsleveranciers weder aan de markt. De loop der Amerikaanse maïsprijzen is nu weder van groot belang voor de maïsmarkt in Europa en indien werkelijk Argentinië en de Vereenigde Staten in het vervolg bij de maïsvoorziening van Europa als concurrenten zullen optreden,

kan dat voor de Europeesche koopers slechts voordelig zijn. Beide landen zullen dan zeer groote kwantums voor uitvoer beschikbaar hebben. Van broodgraan kan dat niet in dezelfde mate worden gezegd. Weliswaar wordt berekend, dat met de medewerking van Australië, Britsch-Indië en Argentinië Noord-Amerika voldoende tarwe heeft om Europa te voorzien, doch het overschot is niet zoo groot, dat bij een tegenvaller in Britsch-Indië of in Argentinië de toestand niet belangrijk zou kunnen veranderen. Reeds schijnt het, dat men niet zoo zeker op spoedigen uitvoer uit Britsch-Indië kan rekenen als wij bij eene vorige gelegenheid hebben vermeld. Door droogte wordt daar namelijk de uitzaai van den nieuwen oogst bemoeilijkt. Bovendien meldt Amerika, dat zowel in Canada als in de Vereenigde Staten de boeren onwillig zijn om voor de sterk verlaagde prijzen te verkoopen. Het is echter zeer de vraag, hoe lang zij dat kunnen volhouden en of zij in hun wensch naar hooge prijzen worden gesteund door voortgaande Europeesche vraag. Het is zeer goed mogelijk, dat deze den eersten tijd van eenigszins geringeren omvang zal zijn dan tot nog toe het geval was, daar Engeland zeer sterk heeft ingekocht en zich daar zeer groote voorraden hebben opgehoopt, terwijl ook Duitschland steeds sterk als koper is opgetreden.

De maïsmarkt in Europa is sterk aan wisselingen onderhevig geweest, doch over het algemeen bleef de stemming flauw met onvoldoende vraag. Weliswaar was een gedeelte der vorige week de Engelsche markt wat vaster en werden voor Plata maïs eenigszins hoogere prijzen betaald in overeenstemming met de vaste markt in Argentinië, doch gisteren was de markt weder flauw in verband met den Amerikaanschen prijsloop. Tengevolge van de flauwe stemming in de Vereenigde Staten wordt van daar Argentijnsche maïs, welke men er in de afgelopen maanden geregeld heeft aangevoerd, naar Europa geoffereerd. Enkele zaken naar Engeland en Antwerpen zijn tot stand gekomen. De Argentijnsche maïsverschepingen waren weder zeer groot, doch in Roemenië waren zij den laatsten tijd kleiner dan eenigen tijd geleden. Juist in de laatste dagen echter zijn voor belading in October en November een flink aantal booten van den Donau bevracht ter belading met maïs en gerst.

De markten van gerst en haver waren de laatste week in overeenstemming met die van maïs. In gerst van den Donau kwamen vrij geregeld zaken tot stand.

Nederland. Aan de Nederlandsche markten genoot maïs in de afgelopen week meestal weinig belangstelling en slechts zeer weinig zaken kwamen tot stand, ondanks de steeds dalende prijzen. Zaterdag en gisteren bestond meer vraag, waardoor de prijs zich eenigszins kon herstellen. De kooplust bepaalt zich echter bijna geheel tot spoedige partijen en in latere posities wordt zoo goed als niets gedaan. De omstandigheid echter, dat voor spoedig leverbare maïs nog zeer groote premien worden betaald, duidt er op, dat de voorraden bij de verbruikers zeer klein moeten zijn. In gerst werd het een en ander van den Donau en Amerika

gekocht. Voor lijnzaad betaalde men eveneens belangrijke premieën voor spoedige posities, doch op aflading worden ook geregeld zaken afgesloten. In broodgraan naar Duitschland was de markt weer doen dalen, terwijl ook de financiële prijzen belangrijk, doch in de laatste dagen is de Duitsche kooplust sterk verminderd.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 22 September 1920.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn gedurende de week weer eenigszins gedaald. Weliswaar luidden de oogstberichten minder gunstig, maar de slechte toestand in den handel heeft de markt weer doen dalen, terwijl ook de financiële vooruitzichten en het kleinere verbruik, zoowel hier als in Amerika, tegen hoogere prijzen werken. De vraag naar Egyptische katoen is zeer beperkt en prijzen zijn verder dalende.

Tengevolge van de werkstaking in de spinnerijen in het Oldhamdistrict zijn Amerikaansche garens vaster en enkele Spinners hebben hun prijzen verhoogd, hoewel dit echter nog niet heel veel invloed op de markt heeft gehad. De vraag is van minder beteekenis dan ooit en men schijnt er zeer onverschillig onder te zijn of de werkstaking al dan niet zal ophouden. Men verwacht, dat, indien deze toestand niet voor a.s. Dinsdag verbetert, de werkgeversvereniging een algemeene stopzetting zal aanbevelen, daar op het oogenblik alleen de mulespinnerijen stilstaan en spinnerijen van Egyptische garens nog geregeld doorwerken. Bovendien schept de dreigende kolenstaking ook nog een groote onzekerheid. De mindere vraag is hoofdzakelijk veroorzaakt door gebrek aan vertrouwen in de tegenwoordige prijzen, door de arbeidsmoeilijkheden over de geheele wereld en door de groote geldschaarschte, waardoor het zeer moeilijk wordt groote transacties te financieren. Noteeringen van Amerikaansche garens zijn deze week weinig veranderd. Egyptische zijn opnieuw lager.

Er valt geen verbetering te vermelden in de doekmarkt, die zeer teleurstellend blijft, daar exporteurs geen verdere hoeveelheden meer wenschen te koopen, zoodat prijzen een meer vaste basis hebben bereikt. Biedingen van Indië en China hebben weinig succes, daar deze te laag zijn, zelfs voor die fabrikanten, die dringend orders noodig hebben, daar zij beter hun fabrieken kunnen sluiten dan deze ruime prijzen te accepteren. De kleinere markten dekken wel hun dagelijksche behoeften, doch deze hoeveelheden zijn te klein om eenigen invloed op de markt hier te hebben.

Manchester, d.d. 29 September 1920.

Door het steeds meerdere binnenkomen van den nieuwen oogst en de moeilijke geldtoestanden zijn planters in Amerika genoodzaakt hun katoen zoo spoedig mogelijk aan de markt te brengen. Bovendien is het weer over het algemeen gunstig, zoodat de markten in New Orleans en over het geheele Zuiden zeer flauw waren en prijzen Maandag zelfs tweehonderd punten daalden en ook Liverpool Amerika met een daling van ongeveer een penny per lb. volgde. Na deze sterke daling was de markt weer iets vaster, doch over het algemeen blijft de stemming flauw.

Fluctuaties van dezen aard zijn niet gunstig voor den handel en houden de zaken, die er nog zijn, geheel tegen. Men kan dan ook geen opleving verwachten, voordat prijzen wat vaster worden en elke daling in de verkoopprijzen schrikt de koopers nog meer af. Voor de binnenlandsche consumptie moet men nog wel iets hebben, doch de exporthandel staat geheel stil, ook al omdat het moeilijk is vaste offertes uit te seinen. Over het algemeen zijn prijzen gedurende de laatste veertien dagen ongeveer 10 pCt. gedaald, niettegenstaande de mogelijkheid van een kolenwerkersstaking en ook de arbeidsmoeilijkheden in het Oldhamdistrict. Men hoort thans, dat de kolenwerkersstaking afgewend zal kunnen worden, terwijl ook aanstaanden Dinsdag de arbeiders in de spinnerijen weer zullen beginnen te werken. Over de kwestie van „shorttime” in de spinnerijen is nog niets beslist.

In verband met de daling in de prijzen van de grondstoffen gaan ook de noteeringen van manufacturen voortdurend naar beneden. De voorraden der meeste markten geraken langzamerhand uitgeput en speciaal van Indië verwacht men spoedig weer nieuwe orders. Zoolang echter de markt zoo sterk blijft fluctueeren, zijn koopers huiverig om orders te plaatsen en voor fabrikanten wordt het steeds moeilijker orders te boeken. De toestand wordt nog verscherpt door de geldschaarschte over de geheele wereld, waardoor handelaren, zoowel hier als op de oerzeesche

markten, meer trachten oude contracten te liquideeren dan nieuwe zaken te entameeren.

	22 Sept.	29 Sept.	22 Sept.	29 Sept.
Liverpoolnoteeringen.			T.T. op Indië	1/10 1/10 $\frac{1}{2}$
F.G.F. Sakellaridis	58,50	54,00	T.T. op Hongkong	4/3 4/3
G.F. No. 1 Oomra	12,00	11,00	T.T. op Shanghai	5/10 $\frac{1}{2}$ 5/11 $\frac{1}{2}$

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	4 Oct. '20	27 Sept. '20	20 Sept. '20	4 Oct. '19	4 Oct. '18
New York voor Middling ..	24,25 c	26,— c	31,— c	31,10 c	33,35 c
New Orleans voor Middling	22,50 c	24,— c	28,— c	31,75 c	33,13 c
Liverpool voor Middling	19,96 d	22,58 d	23,06 d	20,38 d ¹⁾	25,— d

¹⁾ Noteering van 3 Oct. 1919.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 1 Oct. '20	Overeenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	475	275	550
„ Atlant. Havens	128	304	284
Uitvoer naar Gr. Britannië	163	333	235
„ „ 't Vasteland.	252	418	343
„ „ Japan etc...			
Voorraden in duizendtallen	1 Oct. '20	3 Oct. '19	4 Oct. '18
Amerik. havens.....	819	840	1003
Binnenland.....	866	747	820
New York	?	?	81
New Orleans	?	?	252
Liverpool	860	?	150

SUIKER.

In Tsjechow-Slowakije wordt de ditjarige oogst geraamd op 735.000 tons tegen ongeveer 535.000 tons verleden jaar.

De stemming op de verschillende wereldmarkten bleef ook deze week uiterst flauw.

Op Java vonden herverkoopen plaats tot ietwat lagere prijzen en zullen waarschijnlijk verschillende Chineesche speculanten moeten vallen.

Op de Amerikaansche markt vond eene nieuwe groote daling plaats. Spot Centrifugals liepen met groote sprongen van 10.78 c. tot 8.51 c. terug, terwijl ook voor zaken op termijn de noteeringen gevoelig daalden en wel tot 7.80 c. voor Oct./Dec.; 7.55 c. voor Jan./Maart en 7.65 c. voor Mei. De belangrijke aanvoeren uit Java en andere werelddeelen, die thans binnenkomen, terwijl op Cuba nog onverkochte voorraden liggen, veroorzaken deze demoralisatie en plukken de Cuba-planters nu de vruchten van hun vroeger ongemotiveerd besluit om hunne restant-oogsten op den enormen prijs van 24 c. te houden. Thans bieden de Amerikaansche importeurs zelfs naar Europa Javasuiker aan af te schepen uit Amerika.

Cuba - statistiek:

	1920	1919	1918
Weekontvangst t. 25 Sept.	11.000	33.046	14.371 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919.	3.554.563	3.793.788	3.264.103 „
Werkende fabrieken	3	1	1
Weekexport tot 25 Sept.	9.000	82.292	38.230 „
Totaal sedert 1 Jan. 1920	3.488.610	3.137.870	2.727.596 „
Tot. voorraad op 25 Sept.	304.000	590.606	390.453 „

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Gr. nulated c. l.f.	
			Oct./Nov.	Oct./Nov.	
29 Sept. '20	f —	Sh. 116/-	Sh. 67/-	—	\$ cts. 9,75 ¹⁾
22 „ '20	—	116/-	70/-	—	10,76
29 Sept. '19	—	64/9	51/-	59/-	7,28
29 Sept. '18	—	64/9	—	—	7,28
11 Juli '14	„11 ¹⁸ /33	18/-	—	—	3,26

¹⁾ Laten.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Gedurende de afgelopen week kwamen regelmatig afdoeningen tot stand; de markt blijft geanimeerd, zoowel voor de in Europa aanwezige huiden als voor de partijen, welke op aflading aangeboden worden. Bij de laatste Frigorificoverkoop hebben deze, circa 30.000 stuks, 48 \$ oro opgebracht; men moet echter in het oog houden, dat dit de slechtste huiden van het seizoen waren.

De aanbiedingen in Saladeros-huiden worden zeldzamer; de prijzen gaan eenigszins omhoog. De Rio Grande-ossen en -koeien met zomerhaar worden eveneens eenigszins hooger gehouden.

	Augustus 1920	Juli 1920	Augustus 1919
Buenos Aires	113.000	146.000	185.000
Montevideo	15000	31.000	52.000

Inlandsche huiden: De verkoop te Parijs heeft een hausse van 10 pCt. aangetoond voor kalfsvellen en paarden, eene baisse van 2 à 3 pCt. voor koeien en eene hausse van 1 à 2 pCt. voor ossen.

Looistoffen: Regelmatige afdoeningen, hier en daar dank zij de kleine concessies door verkoopters toegestaan; onder andere zijn eenige kleine partijen Quebracho, divi-divi, chopped Mimosa en Myrabolanen voor onmiddellijke behoeften door de looierij opgenomen.

2 October 1920.

RUBBER.

De rubbermarkt was in de afgelopen week aan vrij scherpe fluctuaties onderhevig. Het bericht, dat de beperking der productie met 25 % doorgevoerd wordt, benevens vraag der speculanten om hun shorts per September te dekken, veroorzaakte een belangrijke prijsverhoging. Op 1 October vond echter een scherpe inzinking plaats, welke de noteringen weder op het oude niveau brachten.

Deze zijn als volgt: einde vorige week

Prima Crêpe loco	1/7 1/4	1/6 1/4
„ Smoked Sheets loco ..	1/5 1/4	1/5
„ Crêpe Oct./December ..	1/7 1/2	1/8 1/2
„ Smoked Sheets Oct./Dec.	1/5 3/4
„ Crêpe Januari/Maart ..	1/8 3/4	1/10
Hard cure fine Para	1/6 1/2	1/7

5 October 1920.

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 Augustus 1920	228920
Sedert aangevoerd	19381
	248301
Sedert afgeleverd	18502
Voorraad heden	229799
Waarvan in de eerste hand	173747

30 September 1920.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in Augustus 1920 verkocht 11.049 picols Gouvernements-Banka-tin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 1.947.000,—. (St.ct.)

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 30 September 1920.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	Voorr.
	1 Jan. 1920	tot 30 Sept.	tot 30 Sept.	op 30 Sept.
S. & W. Birnbaum.....	—	1788	562	1226
H. G. Th. Crone.....	1323	6203	6279	1247
Edgar & Co.....	—	1935	1935	—
Van Eeghen & Co.	146	4108	3868	386
Van Heekeren & Co.	—	906	906	—
Hoving & Beer.....	80	400	280	200
Landbouw-Mij „Geboegan“	—	720	720	—
Mirandolle Vouë & Co... 650	15344	11929	4065	
S. L. van Nierop & Co. . .	—	2772	2615	157
W. Tengbergen & Co.....	—	1346	1346	—
Weise & Co.....	—	1674	389	1285
J. Zwaardemaker Hzn. . .	—	1426	1426	—
Order.....	—	7707	7201	506
	2199	46329	39456	9072

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen.)

Noteeringen en voorraden.

Data	Rto		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
2 Oct. 1920	414.000	7.750	2.044.000	10.000	12 ² / ₃₂
25 Sept. 1920	418.000	8.100	2.041.000	10.000	12 ² / ₈
18 „ 1920	377.000	4.175	2.061.000	10.300	12 ² / ₁₆
2 Oct. 1919	509.000	10.750	1.918.000	16.500	14 ¹ / ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rto		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
2 Oct. 1920	57.000	758.000	290.000	2.991.000
2 Oct. 1919	60.000	643.000	170.000	1.690.000

COPRA.

De markt bleef deze week wederom bijzonder vast gesternd en waren er verschillende binnenlandsche, zoowel als buitenlandse fabrikanten als koopers in de markt.

Java f.m.s. stoomend	f 67,—
Ned.-Ind. Mixed „	„ 65,—
„ f.m.s. September/November	„ 66,74
„ Mixed „	„ 64,74

6 October 1920.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
4 Oct. 1920..	nom.	96.7/6	271.17/6	34.12/6	40.15/-
27 Sept. 1920..	nom.	95.7/6	271.2/6	34.17/6	41.5/-
6 Oct. 1919 ..	nom.	104.5/-	283.-/-	25.17/6	41.5/-
7 Oct. 1918..	nom.	122.-/-	377.10/-	29.-/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

ADVERTENTIËN**De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij**

ROTTERDAM

Telefoon 3800

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.